

ZAČETNA POSTAJA BETLEHEM

Tudi letos se je ponovilo.

Spet sem že na pragu decembra prejel prvo božično voščilnico, prepoznavno po značilni praznični kuverti. Še preden sem pogledal znamko in pisavo, sem že vedel, kdo mi piše in od kod: stari prijatelj iz daljne dežele, ki mi vošči vse lepo in se spominja prijetnih srečanj iz preteklosti.

Kako sem uganil, da je prav on? Izdal ga je ČAS. Izdala ga je njegova znana skrb, da pridejo voščila ne le pravočasno, ampak še prej, saj mi je hotel voščiti tudi PRIPRAVO na božično razpoloženje in doživetje. Ta skrb za druge je avtomatično dokazovala, da se je bil že sam zgodaj pripravljaj na Dogodek. To sta mu narekovala modrost in spoštovanje, ki sta mu vsako leto prinesla tudi - sicer neiskano - darilo: ves Advent se mu je spremenil v božično simfonijo, lepo in dolgo, od prvih komaj naznačenih melodij pa preko blestečih variacij do sproščenega in osrečujočega finala.

Vsaj za Božič bi si ljudje morali vzeti tak potreben čas. Ne kar butniti vanj, uničeni od norega vrtiljaka nakupov, prometnega stresa, prerivanja in petard. Tako ni čudno, da se dogaja žalosten absurd, ko se marsikdo Božiča skoraj bolj boji, kot pa veseli.

Božična skrivnost

S trpnost, sožitje.

R adodarnost, dobrota.

E dinost, modrost.

Č lovečanske pravice.

E nakost, svoboda.

N aletavajo v božični večer.

B esede naletavajo v tople domove.

O troške oči

Ž arijo od sreče, miru.

I skriva svetloba namenov prežarja srce.

Č udež božične noči!

In uspešno novo leto 2000.

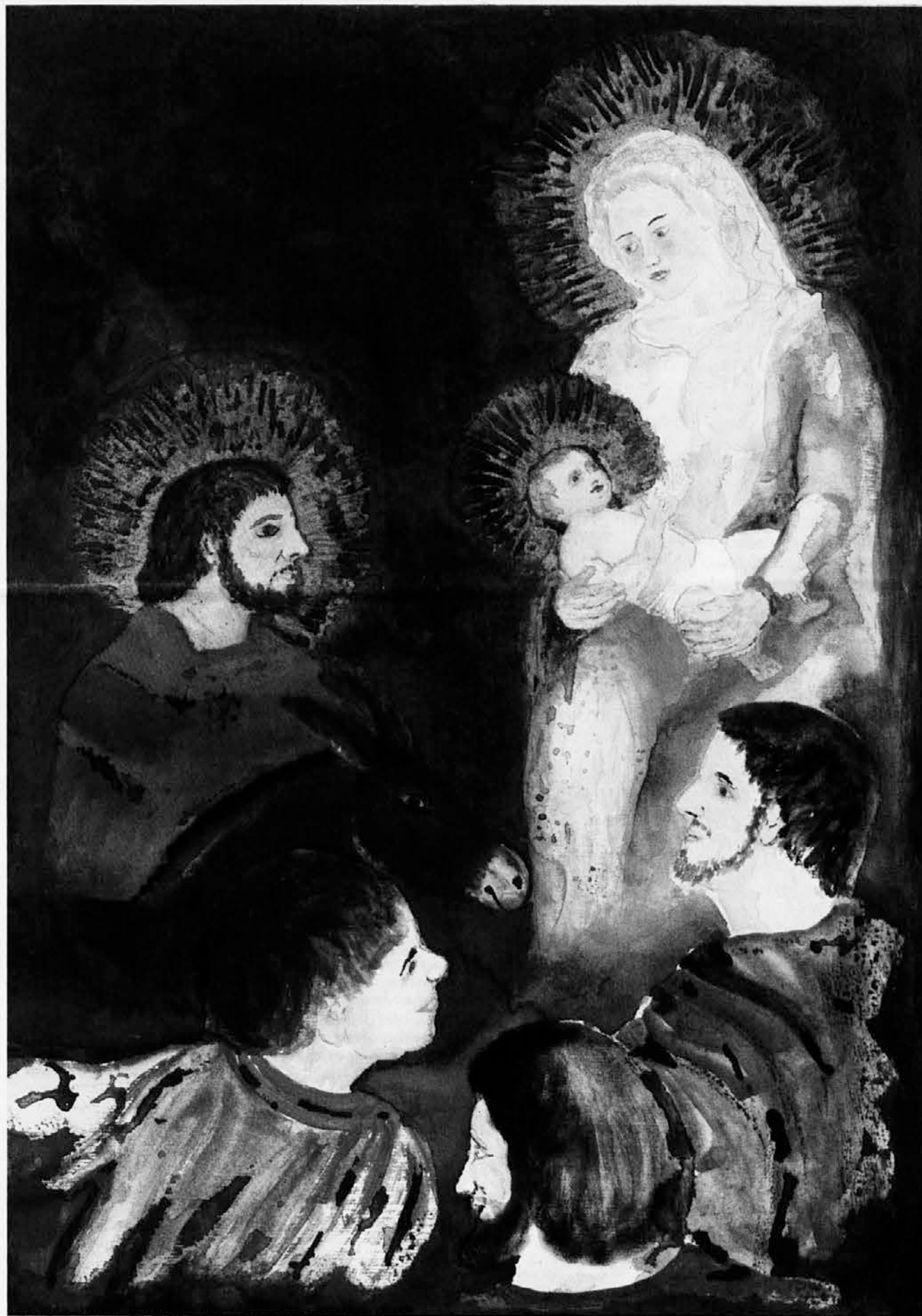
Da bi v duhu božjega miru in svetoletnega upanja srečno vstopili v novo tisočletje, želi vsem rojakom doma in po svetu

NOVI GLAS

Prijateljev preudarni in harmonično izpeljani čas pričakovanja mi je obudil spomin na otroštvo, ko sem nekoč prvič obogatil domače jaslice z "Jezuškovi travnikom". Saj to marsikdo pozna: obrnjen pokrov primerne škatle delno napolniš s prstjo, na gosto potreseš pšenična zrna in nanjo naneseš še eno plast. Malo zaliješ, odneseš v miren kot in čakaš. Čakaš na nepozaben dan, ko ta tvoja drobna njivica zaživi in se prikažejo nežnozeleni kalčki. In spet malo zaliješ, kalčki odganjajo v še bolj živi barvi, pred Svetim večerom bodo visoki centimeter in čez. Kako imeniten bo potem ta travniček v bližini hlevčka, sredi mahu, skal, palm in drugega okrasja!

Travnik bo počasi še kar naprej odganjal. Živ bo, edina živa stvar sredi negibnih figuric in umetne pokrajine miniaturnega Betlehema. Ko se bo jaslični čas nazadnje iztekel, se bo v rumenju in venenju poslovil še on. **STRAN 6**

SAŠA MARTELANC

FRANKO ŽERJAL, SVETA DRUŽINA, 1999

02 Drago Legiša
ITALIJA V VRTINCU POLITIČNIH KRIZ

03 Alojz Tul
PROBLEM ŠIRITVE EVROPSKE UNIJE

OBVESTILO

Prihodnja številka našega lista bo izšla v četrtek, 13. januarja 2000.

UREDNIŠTVO

03 Andrej Bratuž / intervju
NADŠKOF DINO DE ANTONI

04 PRED SVETIM LETOM

07 Janez Povše
ZAGOTOVLJENA NAM JE BILA REŠITEV

07 SEVERJEVI NAGRADI ŠTANDREŽCEMA

07 Neva Zaghet
DVOJNI OBRAZ VESOLJNEGA ZLA

08 Staška Cvelbar
MLADI V DANAŠNJI DRUŽBI

08 Majda Artač Sturman
ZLATO JABOLKO

12 Andrej Maver
NOVO DRUŠTVO: ROJANSKI KRPAN

16 Milan Gregorič
POTI IN STRANPOTI ČEZMEJNEGA...

17 Jože Horvat / intervju
IVO HVALICA

SVET OKROG NAS

ITALIJA V VRTINCU POLITIČNIH KRIZ

DRAGO LEGIŠA

Vlada ministrskega predsednika Massima D'Alme je trajala natančno 423 dni. Nastala je predvsem po zaslugi bivšega predsednika republike, senatorja Cossiga, in nekaterih njegovih političnih prijateljev, ki so se razšli z Berlusconiem, taisti Cossiga pa je zdaj poskrbel, da je D'Alma odstopil, s čimer je bilo tudi konec njegove vlade. Ko bodo naši bralci dobili to številko Novega glasa, bo, kot pravijo, že jasno, kako se je ali se bo kriza vlade končala. Ne glede na to, menimo, da je prav, če opozorimo na glavne vzroke tako pogostih vladnih kriz, kar je ena temeljnih značilnosti v političnem življenju italijanske republike.

Pred padcem berlinskega zidu in razkrojem Sovjetske zveze je Italija imela najmočnejšo komunistično partijo v vsem zahodnem svetu, tako da je na državnozborskih volitvah leta 1975 že resno ogrožala prozahodno politično večino na oblasti in je na evropskih volitvah postala celo prva politična sila v državi. Zaradi te polarizacije se je v Italiji govorilo o "blokiranju" demokraciji, kar pomeni, da je posamezne politične sile, ki so bile na vladi, družil predvsem strah pred komunizmom, zaradi česar med temi silami ni moglo priti do rednega menjavanja vlog, kar je v resnici demokraciji utrdila stalnica. Vsi vemo, kaj se je v Italiji zgodilo po razkroju sovjetskega imperija, s čimer je bilo tudi konec straha pred komunizmom. Krščanskodemokratska stranka je razpadla, enako usoda pa je doživela tudi socialistična stranka, obe stranki pa sta vsaj zadnji dve desetletji bili steber vladne večine. Mogočno KPI je razvoj dogodkov tako rekoč le oplazil, dvakrat je zamenjala ime in spravila na podrejšje rdečo zastavo s peterokrako zvezdo ter končno dosegla, da so jo sprejeli v evropsko socialdemokratsko zvezo. Le nekaj odstotkov njenih volivcev je

ostalo zvestih srpu in klavivu, a še ti so leta 1996 na volitvah podprli levosredinsko "oljko", ki je pod vodstvom Romana Prodi (ki je prihajal iz krščanskodemokratskih vrst) prevzela oblast v državi. Glavna zasluga te vlade je, da je Italija dokončno "pripeljala" v Evropo, s čimer mislimo seveda na skupno valuto "evro".

Zgodilo pa se je, da je prav senator Cossiga iz razlogov, ki jih dejansko nihče docela ne pozna, začel rušiti Prodi. Kot naročena je prišla kriza v odnosih med Prodiem in komunistom Bertinottijem, ki je naposled privedla do Prodijevega odstopa. Cossiga je tedaj podprl predlog, naj novi ministrski predsednik postane Massimo D'Alma, voditelj Levih demokratov, češ da so slednji najmočnejša politična sila, ki ima s tem tudi priložnost, da se politično "legitimira", da se torej dejansko izkaže kot redna demokratična stranka, ki sprejema "pravila demokratične igre". Na svojo stran je Cossiga dobil skupino parlamentarcev, ki so se bili razšli z Berlusconiem in tako lahko nadomestili "izgubo" Bertinottijevih pristašev. Tako je torej D'Alma postal predsednik vlade.

Zakaj je zdaj spet Cossiga tisti, ki še najbolj ruši D'Almo, ni prav jasno. Vsekakor je na svojo stran dobil predvsem socialista Bosellija, ki je odkrito zahteval D'Almov odstop, češ da levosredinska koalicija pod njegovim vodstvom ne bo mogla zmagati na prihodnjih državnozborskih volitvah. Volivci, ki politično pripadajo sredini in so ba- je odločilni, ne bodo gotovo podprli levosredinske koalicije, če bo na njenem čelu bivši komunist D'Alma. Je to zares glavni vzrok zadnjih zapletov okrog rimske vlade? Prvi odgovor bo dalo glasovanje o zaupnici novi D'Almovi vladi, če bo njen dose-danj predstnik prejel od predsednika republike mandat za njeno sestavo. Če za-upnice ne bo, pa bodo predčasne volitve neizogibne.

Medtem moramo bralce opozoriti, da je predsednik republike končno podpisal zakon o zaščiti manjših jezikovnih skupnosti, med katere sodijo tudi sosedje Furlani. Usoda našega zaščitnega zakona pa je seveda odvisna predvsem od rednega poteka zakonodajne dobe ali legislature.

ZAMEJSKI SLOVENC I V LJUBLJANI

V Ljubljani je bilo 17. t.m. že tradicionalno prednovoletno srečanje predstavnikov slovenske narodnosti v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem ter zastopnikov slovenske države. Udeležencem sta spregovorila tudi predsednik države Milan Kučan in predsednik parlamenta Janez Poldobnik. Predstavniki slovenskih oblasti so kot dosežek v iztekajočem se letu poudarili predvsem sodelovanje in skupen nastop Slovencev v Italiji in na avstrijskem Koroškem. Slovincem v zamejstvu so tudi zagotovili nadaljnjo gmotno podporo. Zamejci pa so menili, da bi problematika Slovencev v zamejstvu morala postati prednost slovenske politike. Srečanje je vodil predsednik Komisije državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Marjan Schiffrer; poseg je imela tudi državna sekretarka Mihaela Logar. Za slovenske organizacije v Italiji sta spregovorila predsednik SSO Sergij Pahor, ki je poudaril, da položaj slovenske manjšine narokuje skupno nastopanje ob upoštevanju pluralnosti in različnosti znotraj manjšine same, in predsednik SKGZ Rudi Pavšič, ki je podčrtal nujnost iskanja skupne akcije za čimprejšnje sprejemanje zakona za zaščito Slovencev v Italiji. V diskusiji so se oglašili deželni tajnik Slovenske skupnosti Andrej Berdon, predsednik SSG Filibert Benedičič, pa tudi državni poslanec Ivo Hvalica.

IVAN ŽERJAL

Redni občni zbor Sveta slovenskih organizacij, ki je potekal v četrtek, 16. t.m., v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah, je bil - lahko rečemo - v znamenju potrditve in nagraditve triletnega dela dosedanjega vodstva. Drugače tudi ni moglo biti, saj se je v zadnjem triletju ta krovna organizacija Slovencev v Italiji po besedah njenega predsednika Sergija Pahorja nedvomno utrdila in postala resen sogovornik tako italijanskih kot slovenskih oblasti, pa tudi druge krovne organizacije, Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Z le-to poteka že dalj časa sodelovanje, ki je po Pahorjevih besedah nekaj naravnega. Organizaciji sta stopili na to pot, meneč, da je v tem trenutku potrebno se zediniti vsaj okoli tistih interesov, ki so skupni, in začasno pustiti stvari, ki razdvajajo, na stranskem tiru. V tem duhu je potekalo tudi nedavno srečanje deželnih svetov SSO in SKGZ v Devinu in to politiko je na občnem zboru SSO pozdravila tudi večina gostov in razpravljalcev.

Sicer ne gre za nobeno prisilno objemanje, je dejal Pahor. Da razlike obstajajo, je bilo razvidno iz kritične ocene, ki jo je predsednik SSO namenil zakonskemu osnutku za zaščito slovenske manjšine, ki je po mnenju te krovne organizacije premalo konkretno (ocena SKGZ je precej bolj pozitivna) in vprašanje je tudi, ali bo manjšina konec koncev imela dovolj moči, da se bo zavzemala za njegovo izvajanje, saj smo pričeli vedno večji razdrobljenosti naše narodnostne skupnosti tako v politiki kot tudi - žal - v pomanjšanju narodne identitete. K temu je treba prišteti tudi neprijazen odnos nekaterih krajevnih uprav, npr. dežele, ki zamuja s prispevki za slovenske ustanove in hkrati jemlje SSO-ju in SKGZ-ju del njihovih sredstev, da bi jih podelila t.i. "tretji krovni organizaciji", Slovenski gospodarsko-prosvetni skupnosti. Na račun reprezentativnosti te organizacije je bilo slišati marsikaj in, kot je izšlo iz posegov na občnem zboru, ni verjeti, da obsega preko 270 družtev z nad 10.000 aktivnimi člani, ki delujejo v sklopu SSO in SKGZ. Razlika je bila tudi v oceni vprašanja Primorskega sedeža RAI. Zbor obsoja splošno varčevalno politiko, ki gre na škodo slovenskih radijskih in televizijskih programov. S tem se ne zmanjšujejo samo materialna sredstva, ki so nujno potrebna za opravljanje informativne službe in za kritje govorenih in glasbenih sporedov, pač pa se zmanjšuje tudi njihova avtonomija tako pri upravljanju materialnih sredstev kot pri načrtovanju projektov. Občni zbor zato poziva podjetje RAI, naj izpolni naloge, ki mu

OBČNI ZBOR SSO

KLJUB SODELOVANJU NEKATERA VPRAŠANJA OSTAJAJO ODPRTA

ko ocenimo za precej razvo-denelo, le bežno dotaknila nekaterih vprašanj, ki so bila sicer postavljena na stranski tir, a ki utegnejo kaj kmalu postati zopet aktualna in tudi razdvajajoča. Kot je med razpravo dejal Ivo Jevnikar, mora SSO vnašati v zamejsko družbo določene vrednote, kot npr. spoštovanje življenja, narodno zavest in težnjo, da postane manjšina tudi politični subjekt. O teh vprašanjih še vedno obstajajo velike razlike v pogledih, ki jih je treba vedno imeti pred očmi in ki se bodo pojavile ne samo, ko bo govor o zaščitenem zakonu, ampak tudi ob drugih priložnostih: npr. ko bo govor o šoli (problemu, ki je danes še kako aktualen), o javnih občilih idr.. Gre torej za stvari, o katerih bi se lahko reklo, da "tlijo pod pepelom" in lahko vsak trenutek izbruhnemo na dan. No, izbrani izrazi so morda premočni in vzbujajo nepotrebno zaskrbljenost, vendar si naša skupnost lahko najmanj pričakuje ravno od neke poplitvitve, medtem ko iskreno in pošteno krešenje mnenj, ki ni nujno ostra polemika, lahko prispeva k boljšim dogovorom in sporazumom.

RESOLUCIJA SSO

Udeleženci rednega občnega zbora Sveta slovenskih organizacij so sprejeli resolucijo, ki zadeva zaščitni zakon za slovensko manjšino in stanje na slovenskem oddelku sedeža RAI v Trstu.

Občni zbor izraža potrebo po čimprejšnji odobritvi zaščitnega zakona, ki naj ustreza dejanskim potrebam slovenske manjšine v Furlaniji-Juljski krajini, in naj zadosti moralnim obveznostim, ki jih je italijanska država sprejela z demokratično ustavo, meddržavnimi pogodbami in s podpisom mednarodnih dokumentov. Predlog zakona, o katerem teče postopek pred poslansko zbornico, naj bo zato že pred nadaljevanjem razprave dopolnjen s popravki, po katerih bo slovenska manjšina deležna konkretnih pravic na celotnem manjšinskem teritoriju. Samo tako bomo Slovenci v Italiji dobili na razpolago tista sredstva, ki so potrebna za naše preživetje in za naš razvoj.

Občni zbor je tudi obravnaval nevzdržno stanje na slovenskem oddelku tržaškega sedeža RAI. Zbor obsoja splošno varčevalno politiko, ki gre na škodo slovenskih radijskih in televizijskih programov. S tem se ne zmanjšujejo samo materialna sredstva, ki so nujno potrebna za opravljanje informativne službe in za kritje govorenih in glasbenih sporedov, pač pa se zmanjšuje tudi njihova avtonomija tako pri upravljanju materialnih sredstev kot pri načrtovanju projektov. Občni zbor zato poziva podjetje RAI, naj izpolni naloge, ki mu

jih nalaga dogovor z državo, in naj poskrbi za izpolnitev nekritih delovnih mest in za izpopolnitev tistih, ki so potrebna za izvajanje sprejetih obveznosti.

NOVI ODBOR SVETA SLOVENSkih ORGANIZACIJ

Na rednem občnem zboru v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah so delegati tudi izvolili nove vodstvene organe, se pravi odbor, nadzorni odbor in razsodišče.

Odbor sestavljajo: Miha Koren, Giorgio Banchig, Riccardo Ruttar, Anka Černic, Marko Terčič, Franka Žgavec, David Grinovero, Damjan Paulin, Sergij Pahor, Marj Maver, Aleksander De Luisa, Jelka Cvelbar in Aleksander Furlan.

Nadzorni odbor sestavljajo: Loretta Primosić, Livij Valenčič in Karlo Mučič.

Razsodišče sestavljajo: Giuseppe Qualizza, Ivan Černic in Mitja Bitežnik.

POPLAVE IN OBUP V VENEZUELI

Venezuela je na tleh. Katastrofalne poplave so jo popolnoma razdejale, njeni prebivalci pa so pod zemljo ali brez ničesar več: nimajo več ne domov ne sorodnikov ne optimizma v srcu, saj je bil udarec prehud. Scenarij, ki se kaže s helikopterjev z reševalci, ki letijo nad nepregledno vodno gladino, spominja na strašne posnetke iz filma *Titanic* z razliko, da je tokrat slika veliko srhljivejša. Na stotine trupel še plava na morskem površju, telesa so iznakazili morski psi, povsod ranjeni in stokanje. Država se bo le z velikimi težavami spet postavila na noge. Pred meseci je vlada izdelala poseben naselitveni načrt za skoraj neobljudena področja v državi. Tragedija ob izteku tisočletja je žal pospešila postopek, tako da si bodo preživeli skušali urediti življenje na teh predelih. Predsednik Hugo Chavez govori o novih krajih na varnih področjih. Žal pa se vedno znova postavlja vprašanje, kje so popolnoma "varna področja".

Tragedije so tragedije in neumno bi jih bilo razvrščati v manj ali bolj grozne. Kakorkoli pa predstavljajo poplave takih dimenzij, kot so prizadele Venezuelo, veliko hujshe zlo kot še tako močan potres. Epidemije se širijo kot nikoli prej, obnova razdejanega področja je veliko težja. In če so porušene hiše večkrat tudi sad nemoralnih gradbenih načrtov, takih razlik naraščajoča voda ne zazna. Zato je tragedija obupna.

VIDA VALENČIČ

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
 TEL 0481 533177
 FAX 0481 536978
 E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
 TEL 040 365473
 FAX 040 775419
 E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
 ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
 IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORIEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
 REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
 TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
 NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
 IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
 LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
 INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR
 POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
 CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / NADŠKOF DINO DE ANTONI

KOT MOJZES NA GORI

ANDREJ BRATUŽ

Po prvem intervjuju, ki smo ga imeli z Vami takoj po Vašem imenovanju na goriški nadškofjski in metropolitanski sedež, bi radi slišali od Vas - po nekaj mesecih vodenja goriške nadškofije - Vaše prve vtise o neposrednem stiku z Gorico.

Morda bi najprej poudaril, da sem v Gorici šele malo več kot dva meseca. Zaradi tega so lahko vtisi le komaj nakazani. Zato sem že ugotovil, da se počutim v tem času kot Mojzes na gori, ko se znajde pred grmom. Tisti, ki se pomika bosonog, ker je zemlja, po kateri hodi, sveta in je zato prisiljen hoditi zelo previdno. Brez sandal je hoja nujno počasna.

Prvi meseci, ki ste jih preživeli v Gorici, že odražajo neko prvo oceno Vašega dubovnega vodenja goriške nadškofije.

Kaj lahko poveste o tem? Kakšna se Vam zdi goriška stvarnost v svojih različnih narodnostnih, kulturnih in verskih komponentah?

V tem obdobju je vprašanje nedvomno zelo obvezujoče in mi je zato težko dati primeren odgovor. Tudi kulturna stvarnost je zame povsem nova in sem se šele začel zavedati njene teže.

Brali smo, da je na nedavnem romanju v Rim prišla do izraza furlanska identiteta. Ob obisku pri državnem poglavarju ste mu podarili Biblijo v furlanščini, kar je bilo vsekakor primerno, ter nekatere tekste v nekem afriškem jeziku kot izraz misijonske dejavnosti Gorice. Gospod nadškof, ali se Vam ne zdi, da bi bilo umestno predstaviti tudi kako publikacijo v slovenskem jeziku?

Dejstvo je, da predstavlja furlanski del večino prebivalstva škofije.

V tej številki prinašamo božični intervju z goriškim nadškofom. Msgr. Dino De Antoni nam tu odgovarja na aktualna vprašanja naše škofije in celotne skupnosti na pragu tretjega tisočletja.

Zato je prav, da sem se - naprosen - udeležil romanja v Rim, kjer smo svetemu očetu predstavili in podarili knjigo Beril, prevedenih v furlanščino. Na ta način smo lahko opozorili ne samo na furlansko prisotnost v tej deželi, ki je sicer več kot znana, ampak tudi na kulturni prostor furlanskega prebivalstva. Prav gotovo sem bil tudi posrednik za predstavitev furlanske Biblije predsedniku republike med vljudnostnim obiskom, ki sem ga opravil (kot je bilo primerno za nekega novega italijanskega škofa) v začetku pastirske prisotnosti v škofiji.

Če lahko rečem, sem imel s predsednikom republike dolg pogovor, ki je precej presegal običajni vljudnostni obisk in možnost poglobitve ne le verskega, ampak tudi kulturnega in političnega položaja te obmejne škofije. Eden izmed temeljnih tem je bila prav slovenska prisotnost in odprtost škofije najprej do obmejnih dežel, a tudi občutli-

vost za različna pričakovanja tretjega sveta (Slonokoščena obala, goriški misijon) v vseh njenih vsebinah, pomenu, dejavnosti itd. ter v verski inkulturaciji.

Smo že pred jubilejnim letom 2000. Tudi naša nadškofija bo imela v tem okviru kar pomembno vlogo. Oglej je in ostaja zgodovinski simbol, kar kaže na njegovo ne samo zgodovinsko, ampak tudi aktualno vlogo. Kakšno bo poslanstvo naših krajev v tem smislu?

V svojem posegu v slavnostni dvorani Lateranske univerze dne 26. novembra sem spomnil na to, da bo imela naša škofija zelo pomembno vlogo v svetem letu. Prav iz Ogleja je krščanska vera šla sosedom naproti. Zato se je treba ne samo idealno vrniti v Oglej za ponovno odkritje tistih "vrat", ki so v začetku krščanstva pripomogla k temu, da se oznanja evangelij.

Zato ima prav goriška nadškofija nalogo, da ostane most za zблиžanje med vzhodom in zahodom.

Obisk, ki so ga goriški in videmski Furlani nedavno opravili v Rimu pri papežu, je tudi znak zadovoljstva zaradi uradnega priznanja s strani države oz. zaščite narodnih in jezikovnih manjšin. Slovenska manjšina pa še čaka svoje priznanje s posebnim zakonom, ki je sedaj v razpravi v poslanski zbornici. Kakšno je stališče krajevne Cerkve o tem?

Ne da bi se spuščal v podrobnosti, ki jih še ne morem poznati, je gotovo moja želja, da brez nadaljnjih odlogov pride do rešitve oz. častnega kompromisa, ki ne bi razočaral pravičnega pričakovanja slovenske skupnosti, ki je tu prisotna. Pri tem soglašam s podporo (in jo osvajam) deželnih škofov konkretno Gorice, Vidma in Trsta iz leta 1991 (ali 1992), če se ne motim, ki se je oblikovala v načelni izjavi za podporo primernemu zaščitnemu zakonu za slovensko manjšino v deželi Furlaniji-Juljski krajini.

Goriška Cerkev v letu 2000 - to je gotovo kar se da privlačna tema in to ne le v retoričnem pomenu, ki jo je treba obravnavati. Kako se to danes predstavlja, kakšne programe (vsaj načelno) bo lahko izvedla in to v okviru obmejne dežele s skorajšnjim vstopom republike Slovenije v Evropo in v povezavi z drugimi problemi, ki bodo ob tem nastali?

Povem vam, da vprašanje predpostavlja poznavanje ozemeljskih problemov, kar pa mi še manjka. Upam, da bom lahko zbral vse zadevne elemente, ki jih še nimam, in vam zagotavljam, da se v tem smislu obračam na vse tiste, ki mi lahko pri tem pomagajo. Mislim, da bom moral še razmišljati o zadevi, in to ne malo.

Imigracija je vedno bolj živ problem tudi v Gorici. Vedno večja je prisotnost beguncev, a tudi ljudi s stalnim delovnim mestom, ki pripadajo najrazličnejšim narodnostim (zlasti afriškega ali azijskega izvora). Kako gledate, monsijor, na možnost pozitivne integracije teh oseb v okviru naše družbe?

Tudi to je zadeva, za katero se zanimam preko škofijske Karitas in drugih škofijskih ustanov. Iz tega, kar mi poročajo, ne bi bila nemo-goča neka pozitivna in konstruktivna integracija teh ljudi v okviru naše družbe. Vsekakor pa razumem težave tega vprašanja, ki ni lahko rešljivo. Sv. oče nas vabi, naj bomo pozorni do "tujcev", in to, kot uči božja beseda. Na vsak način pa je to problem, ki zahteva - poleg dobrodelnosti - tudi politične rešitve.

Prešla sta le dobra dva meseca od Vašega prihoda v Gorico. V tem ste imeli tudi vrsto srečanj, pastirskih in uradnih obiskov.

Tako ste lahko že spoznali vse raznolike stvarnosti, ki sestavljajo našo nadškofijo. Kakšni so Vaši vtisi o teh prvih stikih (kot znano zelo uspeli) s slovensko skupnostjo?

Zahvaljujem se vam za to, da omenjate mojo prisotnost v Gorici, datirano že nekaj mesecev. To pomeni, da me imate že za domačega. Dejansko sem tu skoraj tri mesece. Res je tudi, da je bil v teh tednih ritem zelo intenziven, toda skupnosti, ki sem jih obiskal, so samo en del raznolike slovenske prisotnosti v škofiji. Zato so vtisi še začetni in rekel bi pozitivni. Upam, da bom vse to lahko poglobljeno spoznal, preko posameznikov kot preko skupnosti.

Goriška Cerkev je že vrsto let v vsem uresničila dvojezičnost, in to kot izraz različnih jezikovnih stvarnosti, tako tudi znotraj nadškofjskega ordinariata.

To je dobro znamenje v zadevi javnih odnosov tudi za druga področja. Ali se Vam ne zdi, gospod nadškof, da bi se lahko tudi v posameznih mestnih cerkvah na primeren način ovrednotilo to načelo?

V Gorici je Slovenski pastoralni center, ki ga označuje skoraj status personalne župnije, ustanovljene leta 1972 s pravico osebne izbire vernikov. Obstaja pa tudi možnost uporabe raznih mestnih cerkva (Sv. Ignacij, Placuta). Mislim, da je vaša želja v mejah preudarnosti že uresničena. Na Slovencih pa je, da se tega poslužijo.

Božični prazniki nas vabijo k razmišljanju in meditaciji o skrivnostih vere. Kaj bi želeli ob tej priložnosti povedati našim bralcem in slovenskim vernikom nasploh?

Rad bi vam dejal, da pošiljam najprisrčnejša božična voščila. Letos sovпада spomin na Kristusovo rojstvo v Betlehemu z odprtjem svetih vrat v cerkvi sv. Petra v Rimu za začetek jubilejnega leta. Odveč bi bilo podčrtati pomen tega dogodka za kristjane, pa tudi za vse človeštvo. Zaključujemo zelo težko stoletje, v katerem smo večkrat opozorili na pomen Kristusovega prihoda. S svojim učlovenjem je Sin božji hotel dati "znamenje" (kot piše Luka v svojem evangeliju).

Otrok pomeni namreč preprost začetek, šibkost, revščino, a še posebno bodočnost. Človekovo bistvo se kaže v gledanju naprej - je namreč veliko več to, kar še ni, kot tisto, kar je že bilo ali je že. Gledati moramo naprej, nenehno napredovati na poti k vrednotam, ki jih je on dal.

Prekoračiti moramo meje novega tisočletja s skupno potjo v preprostem zgledu Marije, Jožefa, pastirjev in Treh kraljev. Če bomo skupno našli Kristusa, bomo našli sami sebe in pot, ki pelje do resnice, v resnici pa je mogoče zgraditi jutrišnji dan polnosti in miru. Vesel Božič!

Gospod nadškof, ob koncu se Vam lepo zabaljujemo za ta zanimivi pogovor in Vam izrekamo topla voščila za božične praznike in Novo leto.

PO HELSINŠKEM VRHU

PROBLEM ŠIRITVE EVROPSKE UNIJE

ALOJZ TUL

Po padcu berlinskega zidu oz. realnega komunizma v Srednji in Vzhodni Evropi in sami Sovjetski zvezi pred desetimi leti se je postavilo strateško vprašanje vzpostavitve novih političnih in družbeno-gospodarskih ravnovesij na celotni evropski celinah. V središču privlačnosti se je tako znašla Evropska unija kot že preizkušena zveza petnajstih zahodnih evropskih držav predvsem v gospodarskem pogledu, a deloma tudi v političnem smislu. Ta Zveza, ki je nastala že leta 1955 in jo je v prvem začetnem obdobju sestavljalo šest demokratičnih zahodnoevropskih držav (Nemčija, Francija, Italija, Belgija, Holandska in Luksemburg), se je nato postopno širila s pridružitvijo še drugih držav, med temi tudi same Velike Britanije. Tako danes govorimo o evropski petnajsterici (poleg prvotnih šestih držav so danes v njej še Velika Britanija, Špani-

ja, Portugalska, Irska, Avstrija, Grčija, Danska, Švedska in Finska).

Za pristop k Evropski uniji se danes potegujejo skoro vse države Srednje in Vzhodne Evrope (Poljska, Češka, Slovaška, Madžarska, Slovenija, Hrvaška, Romunija, Bolgarija) in Pribaltika (Estonija, Litva in Letonija). Tem moramo dodati še Ciper in Turčijo. Če bi vse te države bile sprejete v EU, bi le-ta štela kakih 25 držav članic. To je po splošnem mnenju največ, kar bi si Unija lahko privoščila, če želi ohraniti svoje bistvene značilnosti. Zato je pričakovati, da bo proces pridruženja potekal previdno in postopno ter sorazmerno s pripravljenostjo kandidat na eni strani ter prilagoditvijo Unije oziroma njenih pravil odločanja v okviru vodstvenih organov.

PROBLEMI V ZVEZI S ŠIRITVIJO

Že iz dosedaj povedanega je razvidno, da vprašanje širitve Zveze ni zgolj mehanično pridruževa-

nje novih članic, temveč odpira nove probleme v zvezi s politično perspektivo evropske celine na vseh področjih od gospodarstva do politične ureditve in varnosti. Sedanje članice si niso še povsem na jasnem o bodočih razvojnih možnostih Unije. Prvi in glavni problem, ki ga sedanje članice morajo razrešiti v razmeroma kratkem času, je sistem odločanja v vodstvenih organih (ministrski svet, izvršne komisije, parlament). V teh skupnih telesih se sedaj glavne odločitve sprejemajo soglasno ali s široko večino glasov. Posebej to velja za ministrski svet in izvršno komisijo (vlado). Že ob sedanjem številu članic je potrebnih mnogo naporov, da se doseže soglasje. Zato je nujno, da se že pred pristopom več novih držav določijo nova pravila o načinu sprejemanja sklepov v smislu, da se bo soglasje zahtevalo samo v omejenem številu primerov.

Tesno povezano s tem problemom je vprašanje, v kakšni meri so glavne članice Unije pripravljene se odreči lastni državni suverenosti v korist skupne Zveze. Sprejemanje sklepov z navadno ali kvalificirano večino pomeni omejevanje suverenosti posameznih članic.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU BZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

BOŽIČ, SV. DRUŽINA,
NOVO LETO 2000,
"DAN MIRU",
SV. TRIJE KRALJI

Za Božič obhaja Cerkev tri maše: polnočno, zorno in dnevno. V tem bogoslužnem - B-letu so vsa prva berila vzeta iz "evangelista Stare zaveze", to je iz preroka Izaija; drugo berilo sta dve pismi Titu in zadnje Hebrejcem; prvi in drugi evangelij sta po zdravniku Luku, tretji pa po apostolu Janezu. Pri premišljevanju lahko vzamemo v roke psalme, odpeve in vrstice z Alelujo. Omejimo se lahko na eno samo misel o Odrešeniku.

Vsekakor nam Cerkev nudi bogato obloženo mizo Božje besede. Veran človek se tega veseli, posebno tam, kjer je do nedavnega bila Božja beseda pregnana in prepovedana. Marsikak vernik je takrat žrtvoval vso svojo revno mesečno plačo za izvod Svetega pisma. Drugi so si pomagali s tipkano ali ciklostilirano Božjo besedo. Brali so jo po družinah in naskrivaj po manjših skupinah. Po Stalinovi smrti so v taborišču pri Bajkalskem jezeru v Sibiriji, ki je bilo napolnjeno s skoraj samimi morilci, tja mednje so stlačili tudi dva madžarska duhovnika, ki sta prebivala tam v nedopovedljivem trpljenju skoraj sedem let, prvič dobili tudi nekaj sladkorja. Poveljnik in stražarji so se prav tako prvič po sedmih letih začeli pogovarjati s tema duhovnikoma in prosili, naj bi jim govorila o Bogu. To je bilo slajše od sladkorja. Prosili so celo, naj jim povesta kaj o maši. Preskrbeli so kruh in vino. Duhovnika sta tako prvič maševala: molila sta na pamet, v latinščini, saj nista imela ne misala ne brevirja. Obleka je bila seveda kaznjenska. In, glej, čudo: vsi zaporniki so se zbrali k sveti maši in so strmeli v tisti kruh, v tisto vino ter v razlago dogajanja. Če bi imela še tiskana berila, bi bila tista maša zares "razkošna". Zakaj? Ker sta mašnika pripovedovala o Jezusu in delala pred tistimi človeškimi izvržki to, kar je Jezus ukazal delati v spomin nase, obojenca na smrt, ki je moral umreti zunaj šotorišča, zunaj vrat, da bi ljudstvo posvetil s svojo krvjo. Jezus je isti danes, za Božič, včeraj in na veke (gl. Heb 13). Zato vedno privlačni, še posebej pri obhajanju evharistije. Vendar se večina ljudi zanj ne briga. Tudi za njegovo besedo ne. Nedavno mi je mož vrgel v obraz: "Kaj tiste vaše »pravce«!" Najverjetneje zato, ker se človeku zdi nekaj neverjetnega in neresničnega, da je Bog prišel med nas kot človek. Kdo bi mogel soditi človeka, ko niti ne vemo, kaj je v nas? Samo Jezus ve, kaj je v človeku (gl. Jn 2,25). Morda bo naredil božični čudež pri starem očetu, ki samo enkrat na leto skupaj z vnučki zabruna pesem o Božjem Detetu v domačih jaslicah, dasi vanj ne veruje. Osel in vol sta spoznala Stvarnika, človek z razumom pa ne. In vendar vsak človek, izjeme ni, lahko spozna Boga (gl. Rim 1, 18-23). Če pa ga ne časti in ne moli, je v smrtni senci, je neopravičljiv. Zdi se, da je živ, pa je mrtev (prim. Raz 3,1). Zakaj ga pravzaprav ne priznava, bo ostalo skrivnost; verjetno po zgledu prevzetnih angelov, ki naj bi jim bilo razodeto čiščenje Božjega Sina kot človeka. Toda le po neobjenem Detetu bo klonila "človeška (in angelo) ošabnost" (Iz 2,11).

Že pri preroku Amosu beremo: "Glejte, pridejo dnevi, govori Gospod Bog, ko bom poslal v deželo lakoto, ne lakote po kruhu in ne žeje po vodi, temveč po poslušanju Gospodove besede" (Am 8,11).

Ker hočemo živeti, bomo radi prisluhnili Božji besedi, zlasti pri božičnih mašah. Bog se razodeva po angelih pastirjem, ne pa Herodu. Ne razodeva se človeku, ki ga zavestno odklanja ali celo preklinja. Nič mi ne koristi, če verujem v Boga, a ga ne priznavam: "Tudi demoni verujejo, a trepetajo" (Jak 2,19).

Toda, ko smo slišali besedo rešenja, se moramo odpraviti na pot iskanja, tveganja, posmeha nevere in javnega mnenja kakor pastirji, kakot Trije kralji. Našli bomo Boga v Jezusu, v ubogem, pomoči potrebnem sočloveku. Tu je njegov evangelij, njegovo veselo oznanilo, blagovest, ki je vedno prisotna v obhajanju evharistije, je en sam Božič, ko strmimo nad skrivnostno silo ljubezni, ki se nam razodeva v človeškem rojstvu Sina.

POSLANICA JANEZA
PAVLA II. OB
SVETOVNEM DNEVU
MIRU

Mir ljudem na zemlji, ki jih Bog ljubi, je prvenstvena tema poslanice sv. očeta Janeza Pavla II. ob Svetovnem dnevu miru, ki ga ves svet praznuje na dan Novega leta.

»Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so mu po volji.« To je oznanilo angelov, ki je pred 2000 leti pospremito rojstvo Jezusa Kristusa (Lk 2,14) in ga bomo spet slišali z veseljem v srcu v sveti božični noči, ko bomo svečano odprli jubilejno leto 2000. Prav to sporočilo, ki je polno upanja in prihaja iz betlehemske votline, hočemo spet ponuditi danes, na pragu novega tisočletja: Bog ljubi vse ljudi na zemlji in jim daje upanje novega časa, dobe miru. Njegova ljubezen, ki se je v polnosti izrazila v Sinu, ki je meso postal, je temelj vsoljnega miru. Ta ljubezen, ki jo sprejmemo v intimo srca, spravlja vsakogar z Bogom in s samim seboj, obnovlja odnose med ljudmi in povzroča tisto žejo po bratstvu, ki je sposobna oddaljiti od sebe vsako skušnjavo po nasilju in vojni. Veliki jubilej, jubilejno leto 2000, je nezlomljivo povezan s tem sporočilom ljubezni in sprave, ki poseblja najbolj pristne želje človeštva v sedanjem času.

V luči tako pomembnega leta želim vsem iz srca obilo miru.

Vsem pravim, da je mir možen. Mir si moramo izprositi kot Božji dar, a tudi graditi ga moramo z Njegovo pomočjo dan za dnem, in to z

"MIR LJUDEM NA ZEMLJI, KI JIH BOG LJUBI"
PRED SVETIM

dejanji pravičnosti in ljubezni. Gotovo so velike in zapletene težave, ki delajo pot do miru težavno in večkrat malodušno, toda mir je potreba, globoko zakoreninjena v srcu vsakega človeka. Zato ne

smemo nikdar obupati, ko ga iščemo. Na dnu iskanja miru mora biti zvest, da je človeštvo od Boga poklicano, da izoblikuje enotno družino, pa naj bo samo še tako zaznamovano z grehom, s sovraš-

tvom in z nasiljem. Ta Božji načrt moramo spoznati in se po njem tudi ravnati, tako da se zavzemamo za harmonične odnose med ljudmi in narodi, v kulturi, ki si jo med seboj delimo in je odprta Transcendentnosti in se zavzema za človeka in za varstvo okolja.

Tako je zapisal Janez Pavel II. na začetku poslanice ob Svetovnem dnevu miru, ki ga bomo obhajali 1. januarja 2000. Nekateri boste poslanci poslušali med mašo med prazniki, drugi pa jo boste v celoti prebrali v večjih časopisih. Radi pa bi vam vseeno posredovali še nekaj osrednjih točk iz lepe, Bogu in sočloveku zavezane poslanice, ki odraža tako miselnost svetega očeta kot tudi zavezane evangeliju in Bogu. Nekaj osrednjih misli iz papeževe poslanice bi lahko strnili takole:

Z vojno izgublja vse človeštvo: "Samo v miru in z mirom se lahko zagotovi spoštovanje dostojanstva vsakega človeka in njegovih neodtujljivih pravic!"

Poklicanost k temu, da bi vsi postali ena sama družina: "Zahtevno vodilo: mir bo samo v primeru, če bo vse človeštvo uspelo odkriti svojo prvenstveno poklicanost, ki je v tem, da postane ena sama družina."

Zločini proti človeštvu ne morejo biti notranja zadeva države: "Izjemno važen korak v tem smislu je bil narejen z ustanovitvijo Mednarodne-

BOŽIČNO PISMO S SLONOKOŠČENE OBAL

V RITMU BOŽJE LJUBEZNI

IVAN BAJEC

Spet so pred nami božični prazniki, ki tudi tako zaniknega pisca pisem, kot sem jaz, prisilijo k pisanju. Poskušal vam bom na kratko opisati vzdušje in položaj v okolju, v katerem živimo in delamo.

Pravijo, da so ena od značilnosti naše dobe velike spremembe. Teh tudi pri nas ne manjka. Lani v tem času smo lahko gledali prihodnost Slonokoščene obale z zmernim optimizmom. V deželi je vladal mir. Kakav in kava, glavna vira dohodka v deželi, sta imela razmeroma visoko ceno. Povsod je kazalo, da se stvari le premikajo na boljše. Vendar to ni trajalo dolgo. Cena kava je kmalu začela padati in trenutno je več kot polovico nižja od lanske.

V šolskem sistemu se je nabiralo vedno več problemov. Bilo je veliko stavk in manifestacij. Akademsko leto je bilo, razen za nekaj fakultet, razveljavljeno. V mnogih srednjih šolah dijaki po velikonočnih počitnicah niso več hodili v šolo. S težavo so odgovorni na-

redili toliko reda, da so uspeli organizirati končne izpite. Na kakšni ravni se je vse dogajalo, je seveda drugo vprašanje. Iako sta se letos pred vrati univerze znašla kar dva letnika maturantov. Menda je na univerzi prostora le za četrtino od njih. Ostale šole bolj ali manj redno delujejo.

Poleg gospodarskega in socialnega se vedno bolj krha tudi politični položaj. Prihodnje leto bodo tu predsedniške in parlamentarne volitve. Predsedniški kandidati se že naznajo. Kar precej zapleten, nejasen in nepredvidljiv predvolilni boj se je že začel med vladajočo in glavno opozicijsko stranko, ki jo vodi prebrisan, a krepko nesramen muslimanski kandidat. Brez dvoma ga podpirajo muslimanske države, ki bi gotovo rade Slonokoščeno obalo destabilizirale in zapeljale v islamsko puščavo. Kdor količjak pozna Afriko, ve, da je gospodarska in politična stabilnost Zahodne Afrike v veliki meri odvisna prav od stabilnosti Slonokoščene obale. Velika večina ljudi v tem delu Afrike si gotovo

želi, da bi tako ostalo še naprej, nekateri pa bi jo na vsak način radi zrušili. (...)

Veliko težav imajo tu ljudje z zdravljenjem. Vedno težje kupujejo vedno dražja zdravila. Poseben problem je aids. Veliko ljudi je bolnih in okuženih. Zdravniki pravijo, da se ta bolezen zastrašujoče hitro širi. Pred nedavnim je prišla v javnost novica, da umrejo na Slonokoščeni obali za aidsom vsak teden štirje osnovnošolski učitelji in dva profesorja.

V tem ne ravno preveč optimističnem vzdušju poskušamo opravljati svoje misijonsko poslanstvo. Krščanstvo je tu še vedno v manjšini. Govori se, da naj bi bilo tu nekaj nad 12% katoličanov, nekateri pravijo, da jih je precej več. Čeprav vedno več ljudi, tudi otrok, prihaja v cerkev, je to le malo. Tudi kvaliteta njihovega verskega življenja je marsikdaj vprašljiva. Vraževski in čarovniški duh je navzoč vsespovsod in se javlja na različne načine. Velikokrat si nadaja tudi krščansko ime. Številne sekste, ki tukaj rastejo kot gobe po dežju, s svojimi izredno lepi-

mi obljubami za srečno življenje na tem svetu marsikdaj zbegajo tudi kristjane, ki bi radi resno vzeli svoje krščansko življenje. (...)

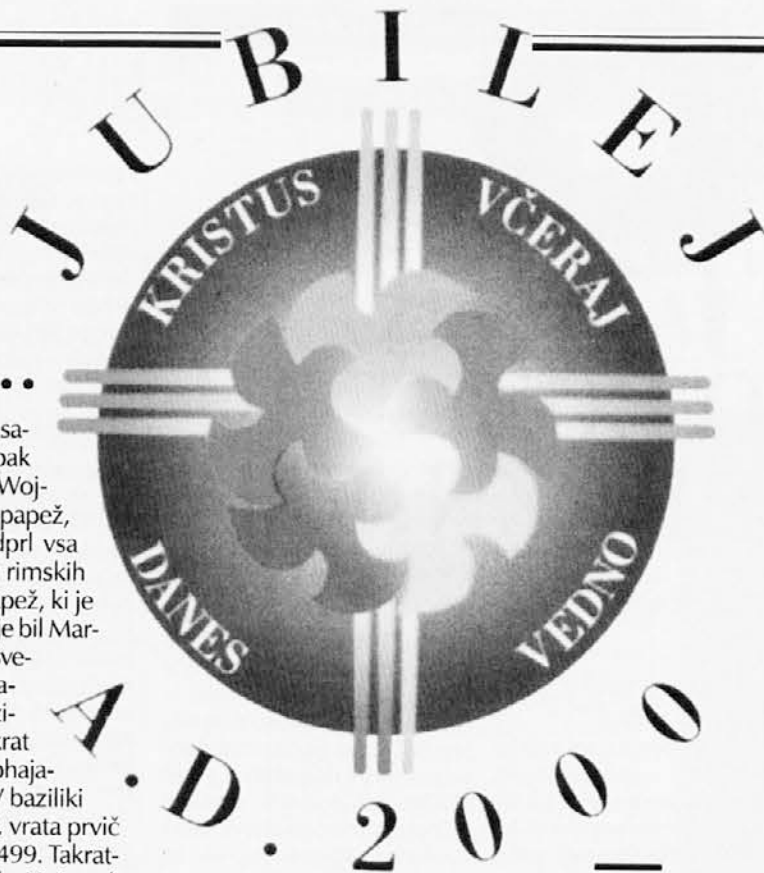
Na srečo srečujemo tudi primere lepega krščanskega življenja. Upamo, da jih je več, kot jih poznamo.

Poleg pastoralnega dela se moramo zaenkrat bolj ali manj ukvarjati tudi z gradnjami. Letos smo s prispevki tukajšnjih kristjanov in po zaslugi vaših velikodušnih darov uspeli zgraditi zvonik, v katerem že veselo zvonita dva nekdanja podnanaška zvonova v ponos in spodbudo vsej krščanski skupnosti v mestu. (...)

V začetku januarja bomo praznovali deseto obletnico ustanovitve naše župnije. (...) Še prej pa bomo zadnjič v tem tisočletju praznovali Božič. Spominjali se bomo, da je Bog sam postal človek in s tem pokazal, da lahko tudi človekovo srce bije v ritmu Božje ljubezni. Iskreno vam želim, da bi se v božičnih praznikih tudi vaša srca ujela v ritmu Božje ljubezni in da bi v tem ritmu prestopili prag novega tisočletja za življenje v sreči in veselju, ki prihajata od Boga.

Hvala za vse, kar ste letos napravili za misijone.

LETOM

ga kazenskega sodišča, ki je poklicano, da sodi o zločinih proti človeštvu, pa naj se zgodi kjerkoli na svetu."

Pravica do človekoljubne pomoči: "Legitimacija, tako moralna kot politična, do take pravice je v načelu, ki govori o tem, da je človek pred vsako drugo stvarjo in presega vsako človeško institucijo."

Mir v solidarnosti: "Enakost, resnica, pravica in solidarnost!"

Svetovno gospodarstvo je potrebno postaviti na nove temelje: "Nujen je nov in času primeren razmislek v tem smislu!"

Kakšne naj bodo nove oblike napredka? "Nova kultura solidarnosti!"

Jezus je dar miru: "Sveti zakrament ali: znak in orodje miru v svetu in za svet."

Zahteva po nenehnm zavzanju za mir, kajti mir "je zgradba v nenehni gradnji."

SVEČANO ODPRTJE SVETEGA, JUBILEJNEGA LETA 2000

Papež Janez Pavel II. bo na sveto noč, 24. t.m., ob 23. uri v baziliki sv. Petra v Rimu svečano odprl Sveta vrata jubilejnega leta 2000, in to tik pred polnočno mašo, med katero se kristjani spominjajo Kristusovega rojstva. Sv. oče je v poseben dokument, ki so ga objavili v Vatikanu, zapisal, da morajo biti sveta vrata za Sveto leto 2000 simbolično večja od tistih, ki so jih odpirali doslej, saj "človeštvo stopa v novo tisočletje in

pušča za seboj ne samo stoletje, ampak tisočletje." Papež Wojtyła bo tudi prvi papež, ki bo osebno odprl vsa štiri vrata v štirih rimskih bazilikah. Prvi papež, ki je razglasil sv. leto, je bil Martin V., ki je l. 1423 svečano odprl sv. vrata v lateranski baziliki sv. Janeza. Takrat so se sveta leta obhajala vsakih 33 let. V baziliki sv. Petra pa so sv. vrata prvič odprli na Božič 1499. Takratni papež Aleksander VI. je tudi določil, da so se vrata odpirala v cerkvi sv. Janeza, lateranski baziliki, v bazilikah Marije Snežne, sv. Petra in sv. Pavla izven rimskih zidov. Obred svečanega odprtja svetih vrat se je skozi stoletja spreminjal, še vedno pa veljajo nekatera pravila, ki se jih je tudi sv. oče držal, ko je odpravil t.i. "recognitio", pripravo na svečano odprtje vrat: papež je šel z visokim spremstvom kardinalov do svetih vrat in se tam najprej pomudil v tihi molitvi pred zidom, s katerim so bila vrata zazidana. Nato je vzel iz zidu posebno kaseto, ki je bila zazidana ob prejšnjem svetem letu, nakar so zid podrli in odstranili zidake. Sveti oče se je nato napotil do "oltarja sv. spovedi", kjer je molil. V kaseti-zabojčku, ki so ga bili shranili v zid svetih vrat, so bili dokumenti, katere je sveti oče prebral in njihovo vsebino so zapisali v zakrestiji v poseben register. Sv.

oče bo odprl sveta vrata v baziliki sv. Petra na sveto noč, v lateranski baziliki na dan Božiča, prvega januarja, na praznik Matere Božje, v baziliki Marije Snežne in 18. januarja v baziliki sv. Pavla.

Svečanosti odprtja svetih vrat seveda niso vsakdanji obred in zato privabijo tudi številne vernike z vseh koncev sveta. V bistvu pa je sedajni obred zelo poenostavljen, saj sv. oče na čelu procesije samo odpre sveta vrata, moli pred odprtjem in po njem in vsem zbranim pokaže povzdignjeni evangelij, nakar sledi nagovor, v katerem sporoči, da je sveto leto svečano odprto. Vrata bodo okrašena s cvetjem; papež je v dokument Bolla Incarnationis Mysterium zapisal, da sveta vrata "predstavljajo prehod, h kateremu je poklican prav vsak kristjan, ki mora prehoditi pot od greha do milosti."

JUP

KAKŠEN BOŽIČ?

Je človeštvo v 2000 letih kdaj doživelo pravi Božič, praznik, ki govori o miru, spravi, veselju, tišini, solidarnosti? Ko pomislimo na Božič, vidimo lučke, darila, obložene mize, beli teden... Bolj se zatekamo v videz, bolj smo daleč od resnice. Božič ne potrebuje blišča ali novosti, da bi spregovoril človeku. Novost je vedno ista: Bog je postal človek. Odtlej je Božič tišina, želja po miru in čistosti kljub zlu, ki je v nas. V času razkošja solze revnih kričijo še glasneje. Zato se vsaj na zadnji Božič tisočletja ozrmo v tiho temo jaslin in se potrudimo, da bi bili zahtevnejši sami do sebe, da bi znali živeti Božič ne le med 25. decembrom in 1. januarjem, ampak od Novega leta do Božiča.

PREDBOŽIČNI ČAS NAJ NAS ZDRAMI

KRISTJANOVA DOBRODELNOST

V adventu smo, v začetku novega cerkvenega leta. To je čas priprave na Božič, na rojstvo Božjega Deteta. Vabi nas k razmišljanju, k pogledu nazaj v preteklo leto. Pregledati moramo, ali smo kot kristjani živeli in delovali po evangelijskem nauku.

Eno izmed področij kristjanovega delovanja je dobrodelnost, karitas. Cerkev in z njo mi vsi njeni udje smo namreč poklicani, da služimo revnim, ubogim, zatiranim in je to skoraj prvenstvena dejavnost Cerkev. V Sv. pismu je na več mestih govor o ubogih, o uboštvo duha. Uboštvo ni samo revščina v pravem pomenu besede; Bog ne daje le kruha lačnim, ampak pomaga zatiranim (prim. Ps 146). Že prva Cerkev si je vzela za svojo nalogo božje sporočilo o uboštvo. To nalogo je vedno izpolnjevala, vabila kristjana-laika k prostovoljnemu delu za revne, socialno šibke, ga pozivala k dejavni ljubezni do bližnjega. Ustanavljale so se dobrodelne organizacije.

Lani oktobra so se v Kaunasu v Litvi zbrali zastopniki 46 dobrodelnih organizacij iz

vzhodne, srednje in zahodne Evrope, združeni v Karitas Evrope. Navedli so temeljne vrednote in načela in kot prvo postavili: "Karitas najde svoj navdih in razlog za obstoj v evangelijskem nauku in živem izročilu družbenega nauka Cerkev". Med drugimi načeli so še poudarili, da "sprejemajo načelo prednostne izbire za uboge in socialno zapostavljene...". Danes so zvrsti uboštva in ubogih raznovrstne. Širita se duhovna in moralna revščina, ki je mnogokrat in posredno vzrok tudi gromotne revščine. Če je služnje uboštvo med prvenstvenimi nalogami Cerkev, se mora katoliški laik, če hoče biti njen živi ud, vključiti v to služnje.

Na tiskovni konferenci Sv. sedeža v Rimu novembra letos je predsednik odbora za praznovanje sv. leta 2000 kard. Etchegaray sporočil, da bo Cerkev v jubilejnem letu posvetila posebno pozornost dobrodelnosti, pomoči ubogim. Dobrodelnost naj bo torej izraz žive Cerkev, dokaz ljubezni do bližnjega v stiski, izvajanje socialnega nauka Cerkev (primerjaj najnovejšo knjigo Egidija Vršaja Jubilej 2000, ki jo

je izdalo Ognjišče in v kateri obravnava avtor krščansko socialno zadnjih sto let in prikazuje vsebino papeških socialnih okrožnic). Katoliški laik, član Cerkev v našem času in na naših tleh, se mora zavedati, da "je vera brez del mrtva" in da je karitativna dejavnost za uboge, bolne, trpečje, osamljene izraz žive Cerkev. Ko gre za sočloveka, mora čutiti in ljubiti po evangelijskem naročilu ljubezni.

Laiki smo vključeni v cerkveno občestvo, v župnijsko skupnost. V tej skupnosti, v župnijskem pastoralnem svetu, mora v jubilejnem letu priti do karitativne dejavnosti ali do povečanja le-te. Karitativno delo ne more biti omejeno samo na svoj ozki okoliš; presagati mora domače razmere, videti mora tudi potrebe drugih, neznanih, ki trpijo za lakoto in uboštvo, živijo v pomanjkanju in trpljenju. Potrebna je solidarnost z vsemi, ki potrebujejo pomoč in človeško bližino. Obstajajo že organizacije, tudi pri nas, ki delujejo na karitativnem področju in usklajujejo ter povezujejo delo na njem (npr. Vincen-

cijevne konference, Caritas, prostovoljno delo). Nekateri iz naše skupnosti že delajo v teh organizacijah. V slovenski Vincencijevi konferenci se udeležujejo večinoma starejši, manjkajo pa, žal, mladi. Prav te je treba zainteresirati, vzgojiti za sodelovanje, spodbujati k dejavnosti. Žrtvovali bi npr. nekaj ur enkrat ali dvakrat tedensko za obiske in postrežbo bolnih osamelih v bolnišnicah, osamelih ostarelih na njihovem domu ali po domovih za ostarele. Takim osamelim prav obisk in dobra prijazna beseda prineseta nekaj sonca in veselja v njihovo za-puščenost.

Advent naj nam bo torej spodbuda za premišljevanje o Kristusovem rojstvu, o evangelijskem nauku, o poslanstvu in nalogah Cerkev, med katerimi je med prvimi karitativno delovanje. Adventni čas naj nas zdrami, da "postrgamo stari kvas", dodamo novega, ki bo prekrval naše mišljenje in nam dal potrebnega zagona za delo, ki ga kot katoliški laiki moramo opravljati pri izpolnjevanju nalog Kristusove Cerkev.

MK

SVETNIK TEDNA

27. DECEMBER

SILVESTER ČUK

JANEZ EVANGELIST, AP.

V zboru Jezusovih apostolov je bil Janez najmlajši. V apostolsko službo je bil poklican, ko je z bratom Jakobom in očetom Zebedejem, ribičem po poklicu, popravljala mreže: mimo je prišel Jezus in na njegov klic sta brata takoj pustila vse ter šla za njim. O tem poročča evangelist Matej. Janez pa na začetku svojega evangelija pripoveduje o svojem prvem srečanju z Jezusom. Bil je učenec Janeza Krstnika, ki je nekega dne pokazal na mladega moža: "Poglejte božje Jagnje, ki odjemlje greh sveta." Janez in še neki drug Krstnikov učenec sta to slišala, šla za Jezusom in ga vprašala, kje stanije. "Pridita in bosta videla," jima je rekel. Janezu se je to srečanje vtisnilo tako globoko v srce, da se je še na stara leta spominjal časa: "Bilo je okrog desete ure." Srečanje z Gospodom ga je vsega prevzelo, vendar še ni spremenilo njegovega vzkljivega značaja, zaradi katerega je Jezus njega in njegovega brata Jakoba imenoval "sinova groma". Sicer pa je bil Janez med vsemi apostoli najbolj učljiv in je bil Gospodu vedno najbližji. Z bratom Jakobom in Petrom je bil priča Gospodovega poveljanja na gori Tabor in obujenja Jairove hčerke. Ko so Jezusa prijeli, je edini od apostolov v Jezusovi bližini v njegovih najtežjih urah - tudi pod križem na Kalvariji. Tam mu je umirajoči Gospod zaupal najdragocenejše, kar je imel na tem svetu, svojo Mater. Na velikonočno jutro, ko je Marija Magdalena apostolom sporočila, da je Jezusov grob prazen, je s Petrom odhitel tja. Ko se je vstali Kristus prikazal apostolom, ko so lovili ribe, ga je Janez prvi prepoznal in je Petru dejal: "Gospod je!" Po Jezusovem vnebohodu je imel Janez v apostolskem zboru veliko veljavo - najbrž tudi zato, ker je bil varuh Jezusove matere Marije. Kmalu je šel oznanjati evangelij v Efez in z njim je šla tudi Marija. Tam je Janez doživljal razne preskušnje. Legenda ve povedati, da mu je nekoč poganski duhovnik pomudil kelih zastrupljene pijače in mu rekel: "Če to izpiješ in ne umrješ, bom tudi jaz sprejel vero v tvojega boga." Apostol je vzel kelih, ga z znamenjem križa blagoslovil in tedaj je iz posode planila kača. Ta prizor pogosto vidimo na njegovih upodobitvah. Ko je odklonil češčenje poganskih bogov, so ga odpeljali v Rim in ga vrgli v kotel vrelega olja, iz katerega je bil čudežno rešen. Bil je izgnan na otoček Patmos v Egejskem morju, kjer je napisal Razodetje ali Apokalipso - pre-roško knjigo nove zaveze in zadnjo knjigo Sv. pisma, ki govori o Jezusovem drugem prihodu in dogodkih, ki pripravljajo nanj. Po smrti cesarja Domicijana (l. 96) se je smel vrniti v Efez, kjer je vodil krščansko občino in napisal evangelij, v katerem je poletel v višave duha, zato je njegov simbol orol. V Efezu je napisal tudi troje pismem, v katerih pou-darja Jezusovo glavno zapoved: ljubezen. Dočakal je visoko starost: umrl je okoli l. 100 in je daleč preživel vse apostole.

Sveti Janez ali po ljudsko Šentjanž, je pri nas in po svetu zelo češčen svetnik. Mnogi naši ljudje so pri krstu dobili ime po njem in godujejo 27. decembra, ko obhajamo njegov praznik. V vinorodnih krajih na njegov god blagoslovijo vino, ki mu pravijo šentjanževci in služi za razne izredne priložnosti. Sveti Janez Evangelist je zavetnik pisateljev, tiskarjev, kiparjev, steklarjev in viničarjev.

Ne bojte se!

Odprite vrata Kristusu!

Ne bo ti svetne krone vzel,

saj kraljestvo božje daje nam!

Oznanja nam današnji dan,

da iz nebes si prišel k nam;

Bog Oče te je sam poslal,

da pot odpredš nam do neba.

OD 25. T.M. DO 6. JANUARJA 2000 BO V ŽUPNIJSKI DVORANI V NABREŽINI TRADICIONALNA

Božična razstava

Odprta bo v popoldanskih in večernih urah. Obsega različne božične motive, vrsto jaslic iz domačih in tujih krajev ter krasne akvarele znanega goriškega slikarja Andreja Kosiča; 6. januarja pa bodo v cerkvi ob 16. uri božični koncert zbor z Opčin, nagrade za jaslice ter svetoletna pobožnost z blagoslovom. Vabljeni!

BOŽIČNO RAZMISLJANJE

DAVID BANDELLI

"Kristus se bliža, Kristus prihaja...", tako je pela cerkvena pesem v nedeljo pri maši. Kakšna pričakovanska vnema! Tako, da je ni bilo za vse vernike, ki smo bili takrat zbrani med cerkvenimi ladjami.

Se mar zavedamo, kaj nam pomeni Prihod?

V adventnem času naj bi se pripravljali na praznovanje tega pomena. A se še spominjamo, kaj Božič sploh naznanja?

V tem letu bo papež na božični večer odprl sveta vrata v baziliki sv. Petra. Skozi ta vrata bo v jubilejnem letu dvatisoč slo na desetisoče vernih. So mar ta vrata namenjena njim?

Ne. Namenjena so prikazu tega neznankega simbola prihoda Boga, ki se uteleša, dan na dan, da bi svoje ljudstvo popeljal čim bolj varno do Obljubljene dežele, ki ne nosi (več) imena Kanaan, marveč Večnost. In se je pred več kot dvatisoč leti tako ponižal, da je svojo podobo poosebil v človeškem mladiču, tem najbolj ubogem bitju narave, ki je tako neobgledeno, da bi brez pomoči odraslih umrlo takoj, ko bi prišlo iz materinega telesa.

Vsak mladič vsakršne živali je močnejši od človeškega. A Bog, ki je človeka ustvaril po svoji podobi, dokler ni slednji Boga v raju zavrgel, se je hotel utelesiti v najbolj neobglednem bitju. Ta pa je s svojo neobglednostjo lahko kos vsem človeškim stvorom zgodovine, ki so se zvrstili, da bi vpeljali novo dobo, v kateri bi splashnele vrednote, ki jih je tisti Človek, v svojih borih triintridesetih letih življenja tako trdno postavil, da še zdaj stojijo na neuklonljivih temeljih. In mi, ubogi človeški izvrški, smo v

teh stvorih videli celo Antikrista. V Hitlerju na primer. Kje se lahko veličina Kristusa, tudi kot deteta, lahko sploh primerja s Hitlerjevo ničevostjo?

Antikrist. Ne, ni bil Hitler. Sovražnik Kristusov, ergo Božji, mora zagotovo biti kaj hujšega kot ta neuki vojaček. Dete nam bo rojeno. In mi bomo temu detetu v čast hodili po trgovinah, nakupovali vsemo- goče stvari brez vsebine po načelu: "Saj je Božič, vsi smo bolj dobri" ter kot svoje največje delo usmiljenja verjetno voščili veseli Božič osebi, ki nam tako rekoč "stoji na jetrih" ter, ko bo odšla, jo bomo za vogalom spet zaničevali kot doslej.

Človeška majhnost pred kraljem v podobi Deteta...

Nismo še prišli do prepričanja, da je vsak Božič bližji pravemu Kristusovemu prihodu. Ta se bo z zadnjim letom tega tisočletja, letom dvatisoč, zdel še bližji, vsaj po kabalistični magičnosti števil. A človek se tega ne bo zavedel. Saj se ne zaveda, da je na neprestani poti, primerljivi izraelskemu Eksodusu iz Egipta po puščavi. Izraelci so tarnali. Ljudje moderne dobe smo Kristusa - Mojzesa celo že opisali z zastojno sodbo Bog je mrtev.

Da, toda po treh dneh je vstal...

In moramo igrati tudi ne-hvaležno vlogo izvoljenega ljudstva; ko ne poznamo niti tistega, ki nas je izvolil.

Morda pa bo le ta Božič za vsakega od nas bolj doživet, da bomo lahko zaklicali slavni razodevajoči Maranathā, Pridi, Gospod. Da bi Prihajajoči vzbudil v vseh nas čuječnost, odprtost in milost veselega pričakovanja!

O BOŽIČNIH PRAZNIKIH

JURIJ PALJK

...o Božiču torej in vsem, kar prinaša s seboj.

Pred časom je sveti oče Janez Pavel II. v nekem svojem javnem nagovoru dejal, da kristjani gledamo v preteklost zato, da bi bolje razumeli sedanjost in bi zato še bolje danes gradili in zrlji v prihodnost.

In ko se danes oziramo nazaj in mislimo na Božič, ki ga, vsaj takega, kakršnega smo doživljali kot otroci, več ni, si ne moremo kaj, da se ne bi včasih s toplino v srcu spomnili božičnih večerov, ko je v primorski kuhinji, "hiši", bilo toplo, dišalo po v krušni peči na drva spečenem maslenem in belem kruhu, potici in čaju, kuhanem vinu; pred očmi imamo gotovo tudi očeta, kako se sklanja nad jaslice in skuša popraviti lučke, tiste božične lučke, ki so bile takrat zelo drage in tudi zato dragocene in so se vedno "prežgale" prav ob Božiču. Spomin nam prinese tudi pred oči dolge vrste pred spovednicami v domači cerkvi in takrat smo otroci v vrsti zagledali tudi svojega očeta in očete vrstnikov, ljudi, ki jih običajno pred spovednico ni bilo, ker so po stari navadi šli k spovedi za Božič in Veliko noč. Polmrak, skorajda tema v cerkvi ob polnoči, ko je cerkev pri nas čudovito dišala po brinu in boru, ki sta obvezno stala ob velikih jaslicah, tiha zbranost in končno prepolna cerkev, ki je najprej polglasno, nato pa iz vsega srca zapela Gruberjevo Sveto noč, so del našega doživljanja Božiča, dejansko so del naše podzavesti.

Jasno, da so danes božični prazniki drugačni, ker so kot vsi prazniki izgubili zunanji čar praznikov. Navidez absurdna trditve, da so danes prazniki ob Božiču izgubili zunanji čar in blišč, bo postala jasna vsakomur, če povemo, da smo pred mnogo leti otroci z veliko večjim veseljem pričakovali božične praznike, kot

jih pa danes, in to predvsem zaradi "zunanjih stvari", kot bi lahko poimenovali vse tiste vidne in oprijemljive stvari, ki nek praznik naredijo praznik, pa naj je šlo za par mandarinov, morda pomarančo, nove lučke, boljše kosilo, svečano obleko, razkošno razsvetljeno cerkev v vasi in še kaj. Vse tiste stvari torej, ki danes ne pomenijo nič več, ker so postale del vsakdanjika, ki ga nosi s seboj blagostanje.

Mislím, da je danes v naši družbi, ki živi v takem blagostanju, kakršnega človeštvo v vsej zgodovini ni poznalo, ena od posledic blagostanja prav "neprazničnost", ko smo vsi pomalem in nekateri popolnoma izgubili občutek za praznik, pa naj gre za Božič ali Veliko noč, Novo leto. Vsak dan imamo namreč na mizi praznik, vsak dan smo lahko in največkrat tudi smo praznično oblečeni, vsak dan imamo praznično toplo v domači hiši, a nas v srcu ob praznikih vseeno prevečkrat zebe, smo ob praznikih največkrat globoko v sebi zelo osamljeni. Ko se sprehajamo po naših vaseh in mestih pred Božičem, lahko vidimo toliko luči, toliko svetlih božičnih lučk in bogato, razkošno okrašenih božičnih dreves, kot jih nismo še nikdar v življenju, a jih vendar največkrat niti ne vidimo več. Le pretirana božična vsiljivost trgovcev z ameriško božično glasbo in "coca-cola božički" nas včasih opominja, da smo izgubili občutek za Božič, za praznik rojstva Gospodovega. Lastne otroke smo navadili, da dobijo darila za sv. Miklavža, ob Božiču in še po njem, ob Novem letu in na koncu, da je absurd še večji, jih prinese, vsaj v Sloveniji, še dedek Mraz. V tej "praznični poplavi", tako medijski kot drugi, se ne najdemo več in izgubili smo prvinski občutek za Božič in pomalem za vse praznike. Zaradi blaginje in preobilja, neumestne zunanje kričavosti in "praznovanja za vsako ceno" je praznik Kristusovega

rojstva izgubil tisti zunanji čar, ki ga je tudi imel pred leti, ko je pomaranča še pomenila priložnost, ko je bil kosček "mandorlata" še dragocena stvar, ko je bila potica še potica in ne samo pecivo, ki ga lahko kadarkoli v pekarni kupiš, ko je bil konec koncev Božič še Božič in se je to tudi na zunaj poznalo.

Spomin prinese pred oči tudi tiho zbranost na Sveti večer, ko se je po družinah še molilo in niso kričavi televizijski napovedovalci z vseprisotnimi nagicami, ki se sicer danes imenujejo "balerine", še motili naše predbožične zbranosti, spomin nam prinaša še večere, ko sta radio in televizijski sprejemnik ostala na božično, Sveto noč redno in vedno zaprta.

Tu je seveda še spomin, da smo nekoč bili veliko bolj solidarni kot pa danes, pa čeprav se to sliši nemogoče. Ko še nismo imeli toliko stvari, smo še imeli posluš za bližnjega. Zato se bomo spomnili, kako je takrat ob naših prazničnih mizah bil vedno prostor še za enega človeka, pa naj je šlo za reveža ali ostarelega sosedo, ki je sam čakal rojstvo Jezusa Kristusa in smo ga zato povabili medse. Spominjamo se tudi tega, da je mama vedno spekla potico in kruh za ostarelo sosedo, ki je zaradi onemoglosti ni mogla več peči, da smo ob prazniku vedno hodili obiskovat bolnega sorodnika in sosedo, da smo ob praznikih z velikim spoštovanjem postavljali ostarele ljudi na najbolj ugledna mesta pri praznični mizi, da smo ob praznikih še pogledali v oči človeku, kateremu smo s stiskom roke voščili: "Vesel Božič!".

In ko danes stopamo po presvetlih in prehrupnih ulicah, praznično oblečeni in vsega siti, si ne moremo kaj, da se ne bi z zdravjo nostalgijo spomnili božičnih praznikov, ki jih več ni in to ne zato, ker so se prazniki spremenili, ampak zato, ker smo se sami spremenili. Ni namreč res, da se je Božič spremenil, ampak mi, družba, v kateri živimo, smo se spremenili.

Jezus se bo namreč tudi letos med ubogimi rodim in vprašanje je, če bi mi danes še odprli vrata sv. Jožefu, če bi leta potrkal na naša vrata in poprosil za toplo zavetišče. Najbrž ima prav prijatelj, ki pravi, da se danes zagotovo Jezus med nami ne bi rodil, če pa bi se, bi se rodil v kaki neuporabni garaži.

S 1. STRANI

ZAČETNA POSTAJA BETLEHEM

Ježuščkov travnik ni nastal kar čez noč, v nobeni trgovini ni bil naprodaj. Dovolj zgodaj si ga moral pripraviti, skušal si biti spret in potrpežljiv; nehoti si se navajal na časovne zakonitosti narave, na njen umirjeno skrivnostni ritim, po katerem so se vedno zgedovali ljudje ter si uravnavali svoja opravila in svoje življenje. Počasi, kot je počasi rasla tista nežna travica, so se skozi adventne tedne mirno in vsak dan bolj veselili bližajočega se Praznika. Nevede so, prav kot drobna stebelca, navznoter rasli tudi sami. Zato za Božič niso bili ne živčni in ne prazni. V njihovih umirjenih srcih je bil odsev Svetlobe, na ustih so imeli nezamotane besede, naravne in že malo podobne molitvi.

Tako govorjenje je seveda staromodno. Nestvarno se ozira v idiliklo minulih časov. Pa vendar je tudi čez prepad, ki ločuje našo dobo od nekdanje, še razpeta kaka rahla brv. Še vedno - čeravno v zelo oteženih pogojih - se je moč prijeti za roko s sestro Spokojnostjo in si izboriti kotiček in trenutek miru.

Ni še vse izgubljeno, dokler prihajajo v nabiralnike namerno prezgodnje voščilnice in dokler se še najde dlan, ki poseje prgišče pšenice za Jezuščkov travnik tudi v dobi interneta.

Pa je še tisoč in milijon majhnih in velikih stvari, ki nam zagotavljajo, da bo tudi po najhujših zametih kdo plužil pot do vere, upanja in ljubezni. In če bo za koga ta trojna pot prenaporna, si bo še vedno lahko utrl sicer daljšo in ožjo gaz, imenovano hrepeneenje. Pripeljala ga bo do iste-ga cilja, saj gre samo za varianto, ki nakazuje misel, da je zamračenost le ena od stopenj do svetlobe.

Ko se bomo nagledali interneta, bomo v kaki srečni sekundi presenečeno ugotovili, da imamo še veliko popolnejše naprave v globinah nas samih. Ne bodimo malodušni, če opazimo, da z njimi ne znamo pravilno ravnati. Za to so servisne postaje, ki niti v najbolj sivih časih niso nikoli popolnoma odpovedale.

Jamstvo prihaja iz začetne postaje Betlehem.

Ko stopamo v leto 2000, si želimo, da bi nam res prineslo pravičen zaščitni zakon in novo ozračje enakopravnosti, sodelovanja in prijateljstva tako znotraj naše narodne skupnosti kot v stikih z večinskim narodom ter med Slovenci v zamejstvu, matici in po svetu.

Vesel Božič in srečno novo leto!

SLOVENSKA SKUPNOST

Celotni manjšinski javnosti želimo vesel Božič, srečno novo leto 2000 in čimveč vsestranskega medsebojnega sodelovanja, s katerim se bomo na najlepši način približali novemu tisočletju.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

želi včlanjenim društvom, pevskim zborom in organizacijam kakor tudi vsem, ki njeno delo podpirajo in spremljajo, duhovno bogat praznik Gospodovega rojstva in božji blagoslov v novem letu 2000.

Dragi Slovenci po svetu! V veseljem pričakovanju mislimo na vas in vam želimo blagoslovljen Božič in srečno novo leto 2000!

IZSELJENSKO DRUŠTVO SLOVENIJA V SVETU

BOŽIČNI STIHI

Vladimir Kos
NAJLEPŠI SVET VEČER
JE KAKOR VZORECIvan Štanta
SVETA NOČ

Tista noč,
ki za Heroda in Avgusta
je minila kot vse druge,
za nekaj zapostavljenih
pri stajah ovac
je zacvetela
v ognjemetu prerodb.

Tisto noč
nebo je potrkalo
na zemeljska vrata.
Zbori večnega templja
so zapeli "uverturo"
odrešujoče blagovesti.

Tisto noč
pričakujoči so dobili obisk,
obupani upanje,
žalostni tolažbo,
vsi Odrešenika.

Tisto noč
božji sijaj je prodril
v naše temine,
osvetlil nova obzorja
in prižgal kres večne ljubezni
na ledeniku sveta...

Še zmeraj sanjam o Večeru v snegu,
pod zvezdami, ki vse božično tle,
o zvonu cerkvice, sloneče k bregu,
o mahu jasic, kjer darovi spe.

Še zmeraj čutim mamino toplino,
očetov manj s skrbmi pokrit obraz.
Da, sedem nas bilo je za družino,
potem je vojna našla tudi nas.

Najlepši Svet večer je kakor vzorec,
ki ga obljublja Bogec v jaslicah.
Pri Njem je vse še zmeraj kot nekoč.

Na svet prihaja. Čuj, kako se joče,
dotlej da Mama ziblje Ga v rokah.
Naš Jožef čuva ogenj tja do zore.

O, Svet večer, zemljé nebeška vez,
naj večno te vezujemo, Ljubezen!

SEVERJEVI NAGRADI MAJDI
ZAVADLAV IN BOŽU TABAJU

Zares lepa novica prihaja iz Škofje Loke, kjer so 19. t.m., podelili "Severjeve nagrade za najzlahtnejše igralske dosežke v minulem obdobju." Med nagrajenimi sta bila v dvorani Loškega odra tudi igralka dramske skupine Prosvetnega društva Štandrež Majda Zavadlav in Božidar Tabaj (na sliki), ki sta pri štandreški dramski skupini do sedaj odigrala že več deset vlog, med katerimi vrsto komedij, po katerih se ju občinstvo tudi najraje spominja. Nagrajenca sta poznana ljubiteljska dramska igralca in obema v imenu slovenskih ljudi in v imenu uprave in uredništva Novega glasa tudi iz srca iskreno čestitamo za visoko slovensko priznanje.

Severjeva nagrada je poimenovana po slovitem in nepozabnem slovenskem dramskem igralcu Stanetu Severju in so jo letos podelili že desetindvajseti. Velja za eno najbolj prestižnih nagrad na področju gledaliških umetnosti na Slovenskem. Letošnjo Severjevo nagrado za vrhunske igralske dosežke v slovenskih poklicnih gledališčih sta prejela Aleš Valič, član ansambla SNG Drame, in Marko Simčič, član Mestnega gledališča ljubljanskega, medtem ko sta bila edina nagrajenca na področju ljubiteljskega gledališča naša rojaka. Branko Jordan in Gaber Kristjan Trseglav pa sta prejemnika nagrade iz Sklada Staneta Severja kot najobetavnější študenta dramske igre na ljubljanski AGRTF. Za nagrajence je škofjeloški župan Igor Draksler pripravil sprejem in družabnost in jim med svojim nagovorom čestital.

ZIBELKA ŽIVLJENJA, ZADNI ROMAN BORISA PAHORJA

ZAGOTOVLJENA
NAM JE BILA REŠITEV

JANEZ POVŠE

Tako rekoč nemogoče je primerno opisati pomen tistega, kar se je pred dvema tisočletjema zgodilo z božjim rojstvom na zemlji, namreč dejstvo, da nam je bila tedaj zagotovljena rešitev. Rešitev, ki je dokazala, da je ljubezen najvišji in s tem tudi najmočnejši zakon življenja, ki bo na koncu prevladal nad vsem. Zagotovljena nam je bila rešitev, ki je dokazala, da je s tem, ko je Bog udejanjil spravo s človekom, uresničljiva tudi sprava med vsemi ljudmi. Rešitev, ki je dokazala, da obstaja večno življenje in da je smrt premagana ter zato vsak strah izravan s svojimi koreninami. Rešitev, ki je dokazala, da je človek svoboden, kar pomeni, da mu je izkazano zaupanje, da se bo odločal prav in to sebi ter vsem soljudem v dobro. In ne nazadnje rešitev, ki je dokazala, da človek lahko z božjo pomočjo preobrazi svet v nebeško kraljestvo in da je takšna preobrazba edini namen, ki daje človeku smisel ter s tem spokojnost in trajni notranji mir.

Zagotovljena nam je bila rešitev, kot je bila napovedana in obljubljen, saj je jasno, da bi bil sicer človek prešibak v boju s svetom in navezanostjo na lastno sebičnost. Svet namreč ni božje kraljestvo, v svetu se je za življenje in preživetje nujno boriti, v svetu posameznik ni sam, mora ga deliti z drugimi, v svetu niso samo prijatelji, so tudi sovražniki, v svetu ni samo sreča, sta tudi nesreča in trpljenje. Svet s svojimi pravili kar vabi človeka, da bi se boril le zase in ne mislil na druge ter da bi bil neusmiljen do tistih, ki jih je proglasil za so-

vražnike. Svet nadalje zapeljivo prišepetava, naj bi človek iskal svoja zadoščenja le v nadvladi nad drugimi, v boju zob za zob, v vračanju bolečine za bolečino. Svet torej želi poveljati našo sebičnost do najvišje možne mere, rezultat so nasilje in vojne, sovraštvo, podrejanje drugega in prezir do ponižanega.

Pred dvema tisočletjema pa nam je bila zagotovljena rešitev. Dokončno so bila potrjena in učvrščena pravila ljubezni, ki so močnejša od pravil sveta, potrjena in učvrščena je bila ljubezen, ki prihaja do človeka od zgoraj, vendar tako, da raste v njegovi notranjosti in se želi razliti čez vse. Dokazana je bila moč ljubezni, ki se točno zaveda, da je svet z njegovimi pravili mogoče premagati, saj v bistvu izhaja iz človeka in njegovega srca. Kakrššen človek, takšen svet, in ko bo v človeku več ljubezni, bo svet lepši, in ko bo v človeku dosti več ljubezni, bo svet dosti lepši in v njem še več prostora za božja pravila. Ljubezen točno ve, da svet raste iz nas, zato nas želi prepojit s svojimi nagibi, ki so povsem nasprotni sebičnosti in zato lahko naredijo svet lepši.

Pred dvema tisočletjema nam je bila zagotovljena rešitev. Ker rešitev je lahko samo ljubezen, čista in iskrena, ne tista zgolj v besedah. Pred dvema tisočletjema nam je bila torej podarjena rešitev, ki je v resnični ljubezni. V resnični ljubezni, ki nagrajuje darovalca z milostjo in blaženostjo, v primeri s katerimi so zadoščenja, ki jih s svojimi pravili tako vablivo ponuja svet, obsojena na nenasičnost, daleč stran od umirjene srečnosti.

DVOJNI OBRAZ VESOLJNEGA ZLA

NEVA ZAGHET

Groza koncentracijskih taborišč in temni svet nasilja v družini. Obe tematiki se prepletata v Zibelki sveta, najnovejšem romanu tržaškega pisatelja Borisa Pahorja: knjigo je letos izdal Cankarjeva založba v Ljubljani. Na dobrih dvestotih straneh se avtor vrača k strahotni izkušnji nacističnega taborišča, ki je trajno zaznamovala deportiranca, vendar se tokrat pred bralcem razgrne širša dimenzija zla: zlo taborišča in zlo nasilja nad otroki postaneta dve plati istega pojma. V obeh primerih gre namreč za izničenje človekovega dostojanstva, za negacijo drugega, ki se uresničuje v ponižanem telesu žrtev.

Dogajanje je postavljeno v leto 1972. V ospredju je lik tržaškega Slovence Igorja Sevkena, 65-letnega pisatelja, ki je doživel izkušnjo fašističnega nasilja in nemskega taborišča: v svojih spisih zato opozarja na kulturno in narodnostno nasilje, ki ga je doživel na svoji koži. Francoski prevod enega izmed njegovih esejev spodbudi tridesetletno Lucie, da se mu javi s pismom in mu nekoliko izzivalno ponudi primerjavo med trpljenjem v taborišču in muko posameznika izven njega: Lucie je namreč psihologinja in raziskuje predvsem primere nasilja v družini. Ob prvem srečanju v Parizu se med obema ustvari vez, ki je obenem miselna in čustvena: v teku pripovedi je bralcu in Sevkeni jasno, da je Lucie k psihologiji spodbudila lastna izkušnja, saj jo je oče posiljeval od njenega sedmega leta starosti dalje. V gorskem okolju, v katerem je rasla, ni našla opore niti v materi, tudi žrtvi moževe samo-

volje in lastne nezmožnosti, da bi kakorkoli ukrepala: po begu v Pariz pa je Lucie odkrila, da temna stran družinskih odnosov se ne omejuje le na gorske zaselke, temveč se pojavlja tudi v t.i. boljši družbi.

Na začetku se Sevken otepa misli, da bi po Lucijinem zgledu vzporejal taboriščno izkušnjo z mračnim tolmunom obupa, v katerem se utaplja žrtev drugačnega zla: "Njegov prvi nagib je bil, da bi se uprl in spregovoril o nesozmerni primerjavi ene ali, če je že potrebno, nekaterih ali celo številnih usod s človeško katastrofo, z vesoljno smrtjo." (str. 71) K različnemu mišljenju ga spodbudijo bodisi vedno globlje Lucijine izpovedi kot tudi srečanje z nekdanjim deportirancem. Na tega človeka ga veže ista izkušnja, vendar med njima vladata le zadrega in mučen molk: taboriščna izkušnja je razdiralna sila, ki je ni mogoče opisati, kaj šele, da bi se o njej pogovorili s človekom, ki ga je ravno tako zaznamovala: "In vsakdo je od časa do časa nekako v zadregi pogledal na drugo stran, ne da bi kaj pripomnil (...). In sem se v resnici tudi oddahnil, ko se je metro prikazal na njegovi strani (...). On je zamahnil z roko v pozdrav, jaz pa sem mu sekundiral (...). Dva nekdanja taboriščnika. Brez komentarja." (str. 81)

Kaj pa nasilje nad sedemletno Lucie? Sevken pride do spoznanja, da ga najo večje sorodna izkušnja: sicer se incest in taborišče ne uresničujejo na istem nivoju - eno je usoda posameznika, drugo pa množična tragedija -, vendar gre za dve obliki istega nasilja, istega vseobjema-jočega zla in iste divje zagrižene sle

po izničenju drugega, po zlomu njegovega notranjega ravnovesja, po skrutitvi njegovega telesa: "Nisi sicer vdihavala dima iz krematorija, a te je zastrupljalo, žal, jetniško ozračje ob moralnem in fizičnem posiljevanju." (str. 93)

Spomin na preteklo nasilje je pustilo v Sevkenu globoko sled, ki se odraža predvsem v njegovem izrednem čutu za telesnost: telo je zibelka življenja, a med vojno je izginjalo v krematorijskem oblaku; telo so lasje žena in deklet, ki so polnile lazine v taborišču. Čustvo ali sentiment, kot mu pravi avtor, ne more mimo upoštevavanja in spoštovanja telesnosti drugega: "Jaz sem zvest iluziji, da bi se mu (zlu) v veliki meri izognil, ko bi cepili človeku vero v vrednost telesa." (str. 170)

V Pahorjevem romanu se torej srečujeta dve obliki trpljenja: avtor premošča običajno pregrado med eno in drugo s tem, da v središče obeh postavi telo; na tak način se odpre do trpljenja drugega in izpostavi idejno povezanost med ljudmi, srčno bližino z vsakim "ponižanim in razžaljenim", čeprav tega ponižanja ni pri vseh zakrivilo taborišče. Ravno ta širša in obenem globlja perspektiva pritegne bralčevo pozornost in mu predoči širšo povezanost v trpljenju, onkraj časa in prostora: ni naključje, da je Pahor kot spretni citat romanu izbral misel Umberta Eca, ki poudarja potrebo po spoštovanju telesnosti drugih, saj v tem primeru "ne bi bilo sploh nedolžnih otrok ne šentjernejske noči ne uničevalskih taborišč ne posilstev v Bosni".

MLADI V DANAŠNJI DRUŽBI

Ko pomislim na idole in ideale mlade generacije, se takoj zavem, kako je to tesno povezano z vprašanjem sedanjih družbe. Čim bolj o tem razglabljam, tem bolj se mi vsiljuje misel, da mi mladi še posebej občutno vse napake družbe, v kateri živimo. Včasih je ta občutek že prav morež in vesti, ki jih dnevno asimiliramo, ga prav nič ne omilijo: od poudarjene informacije o nasilju, boleznih, mamilih, žalostnih zgodbah ali neperspektivnosti.

Občutek se začne kot nekakšno nepopisljivo nelagodje na ravni podzavesti, s časom in z leti pa dobiva čedalje bolj konkretno obliko: v družbi, v kateri živimo, se počutimo slabo. Mladi reagiramo na to dejstvo na različne načine: nekateri družbo, v kateri so rasli in se razvijajo, odklanjajo, drugi pa iščejo način, kako bi se družbenim napakam postavili po robu na pozitiven način. To doživljanje mladih se odvija v obliki dolgotrajnega procesa. Največkrat se poskusi nas mladih, kako se odzivati na dogajanje družbe, začnejo že v družini. Velikokrat pa tudi samo družino identificiramo z družbo in ji, mogoče celo po krivici, očitamo marsikaj, ker ji pripisujemo same negativne lastnosti in nimamo časa, kot tudi ostali, prezaposleni njeni člani, da bi sami sebe analizirali. Sedaj, ko lahko že pogledam nazaj na leta svojega razvoja, ugotavljam, da ni vsega kriva družina, pač pa dejstvo, da je tudi družina postavljena v neko specifično družbo, ki ji vsiljuje tudi take zakonitosti, katerim bi se sama rada uprla. Sam človekov razvoj pa od mladih terja, da težijo po osamosvojitvi, da kljub nasvetom in ljubezni staršev, želijo izkusiti marsikaj sami.

ln že smo pri idilih in idealih. Ti so lahko pozitivni ali pa tudi ne. Idoli so lahko prazne komercialne figure iz risank, modnega sveta, televizijskega spektakla in praznih iluzij, lahko pa so tudi trdne osebnosti, zanimivi misleci, pozitivni junaki iz zgodb in romanov ali že umrla nona, mlajši sorodnik in srčni prijatelj. Negativnih plati idolov je danes vse več, saj je vsem vse pri roki. Pomembno pa je, da se zavestno odločamo, za kaj smo: ali sta nam dovolj trenutni užitek in takojšnje ugodje, kaj bo jutri, nas ne zanima, ali pa znamo potrpeti, se za držati in si privoščiti užitek, ki ni le puhlica za en dan, temveč trajnejša in globlja oblika človeškega urednicevanja želja in ambicij.

Mnogi idoli in ideali današnje mladine silijo v pasivnost, v nedejavnost doživljanje iluzij. Takih idolov in idealov pa drugi mladi ne marajo. Ti želijo biti dejavni, postavljati se po robu negativnim pojavom v družbi, solidarnostno stati ob strani sovratnikom, ki so zašli na čudna ali kriva pota. Zato se združujejo v društvih športne, kulturne ali druge narave, drugi pa poglobljajo svojo vero ali svoje razumevanje človeka in njegovih potreb... Ne iščejo samo zunanjega blišča, ampak si želijo vsebine. V iskanju idolov in idealov smo mladi zelo ranljivi: naša neizkušena lahkopovzročiti, da postanemo žrtve brezvestnih izkoriščevalcev. Nič koliko takih primerov je bilo na področju mamili.

Mislím, da bi morala tudi današnja družba vsekakor težiti k temu, da bi se mladi lahko bolje vključili vanjo: morda tako, da bi ne bil več le denar najbolj oboževana dobrina, temveč da bi dali vse več prostora v tej družbi idealom in vrednotam, kakršne so prijateljstvo, zaupanje, solidarnost ali ljubezen...

STAŠKA CVELBAR
DIJAKINJA 3. B RAZREDA
ZNASSTVENEGA LICEJA
FRANCE PREŠEREN, TRST

Kdo ve, zakaj je jabolko, ta v naših krajih tako razširjeni in priljubljeni sadež, sicer zlato v ljudskih pravljicah, v splošni ljudski zavesti pa povezano z negativno pojavnostjo?

Iz Biblije se je skotalil prepovedan sad, ki je premamili in zamikal Evo. Iz antične mitologije je znano jabolko spora, povezano s Parisovo rabsodbo o najlepši krasotici med boginjami. A če zapustimo svet nadnaravnega, poganškega in krščanskega, in pobrskamo v zakladnico ljudske modrosti, bomo spet morali ugrizniti v kisel jabolko in priznati, da tudi na tem področju ni nič boljše. Nedožoreli sadeži razkrija globoko življenjsko modrost, da se pač moraš sprizajiniti s stvarnostjo, ker drugače ne gre, in požreti marsikatero grenkobo.

Tudi ljudski pregovor, da jabolko ne pade daleč od drevesa, ki je bil še kako uporaben in prikladen za naturalistično usmerjenega Govekarja, izraža trpko spoznanje, da se otroci tako ali drugače v svojih izbirah ali nagnjenjih ne oddaljujejo od staršev. Rek je največkrat slišati kot opravičilo ali tolažbo, češ, saj ni nič čudnega, če je sin tak, ko pa tudi oče ni nič boljši.

Italijanski pregovor "Una mela al giorno toglie il medico di turno" (Vsakodnevno uživanje jabolka odganja zdravnika) pa je vsekakor naravnani bolj vedro in optimistično. V tem duhu že kako leto z navdušenjem podpiram novembrsko akcijo združenja za boj proti multipli skleroziji, ko se na italijanskih trgih za deset tisoč lir simbolično prodajajo dvokilske vrečke jabolok, izkupiček pa je namenjen raziskavam na področju sklerotičnih obolenj.

Kako bi lahko porabili jabolka, ni noben problem! Sočna, vabljliva, okusna, slajša ali bolj kisel, celo trpka, še ne popolnoma dozorela, drobna, malo večja od oreha, ali večja, v velikosti dojenčkove glave, gladka ali

ZLATO JABOLKO

zgrbančena, živo zelena ali rumena, rdeča (joj, tudi mačeha je skušala ugonobiti Sneguljčico s takšnim vabljlivim jabolkom!); če jih ne poješ in ti ostajajo v kožu za sadje, pa že začenjajo gniti, jih najbolje porabiš za slaščico.

Kje so tisti časi, ko so otroci jabolko utrgali kar z drevesa (tudi sosedovega, kar sicer ni bilo prav, vendar je vaško otročad zelo veselilo)? Tak užitek lahko okusi le srečnež, ki ima sadovnjak, pa še zvrhano mero veselja in prostega časa, da skrbi za sadna drevesa in se obenem sprosti ter je jeseni bogato poplačan. Jabolka, ki jih ne prizadenejo vremenske neprilike in ne segnjajo pod drevesi, napolnijo shrambo z nepopisno svežim vonjem. Tega naravi odtujenim meščanom nikakor ne morejo pričarati niti dišeča mila in šamponi? Jabolčnim okusom, zelo cenjeni zlasti pri mladih gospodičnah, ki bi radi dehte le po opojni naravni svežini sadja.

Dišeča jab'kica me spominjajo na otroštvo, na sadovnjak stare mame, na sladke krljice, ki sem jih tako rada jedla kot otrok, na obiske pri sorodnikih, obiske, ki jih še gojim zaradi globoke navezanosti na družinske korenine, ki se razpredajo prek Goriške do Ljubljane. Tudi zadnjič, o vseh svetih, mi je bratrančeva žena postregla s "štrudlom" oziroma s slastnim štrukljem, v katerem se je kar bohotal mešani jabolčno-skutni nadev. Čudovito okusen, enkrat, žal pa je recept ostal kuharičina skrivnost. Nič zato, saj je na desetine in desetine nezapisanih receptov, ki jih pridne go-

MAJDA ARTAČ STURMAN

spodnje udejanjajo v svojih kuhinjah, nekakšnih ustvarjalnih delavnicah, katerih dosežki razveseljujejo usta malih in velikih. Vsaka ima svoj izvirni recept, ki ga spreminja, prilagaja, izpopolnjuje. Včasih manj masla ali maščobe, da se bodo lahko posladkali tudi tisti, ki jih ogroža visoki holesterol, drugič manj sladkorja za vitkost in iz previdnosti, spet tretjič več jabolok, ki so itak tako zelo zdrava.

Če si o Božiču ne upate zamesiti potice, ki zahteva že kar večroko, precej časa in potrpljenja, zlasti pa veselja do kuhe in peke, lahko poskusite pripraviti preprosto, a okusno jabolčno slaščico. Pripravite jo lahko s tem ali onim dodatkom: od cimeta, drobtin, do limonine lupinice in rozin ali orehov. Jabolka kar kličejo po teh okusih.

JABOLČNA MASLENKA

Sestavine: kilogram in pol olupljenih narezanih jabolok, 6 žlic sladkorja, ščepec cimeta, 5 dag masla, 5 žlic moke, 4 dag zmletih mandljev.

Na delo torej!

V pekač srednje velikosti naložimo s 3 žlicami sladkorja in cimetom premešana jabolka. Medtem se je maslo že omehčalo pri sobni temperaturi, zato ga lahko pregnetemo najprej z moko, nato s sladkorjem in zmletimi mandlji, da nastanejo nekakšni svaljki. Z njimi prekrijemo jabolka in pečemo pri 175 stopinjah približno eno uro. Po polurnem pečenju nekoliko potlačimo jabolka z vilicami.

Ko boste videli, da so se jabolka zmežčala in da se je na vrhu masleno svaljanje lepo zapeklo, lahko potegnate maslenko iz pečice. Morda ne bodo vaši sladkosnedi niti ugnegli počakati, da se shladi, pa je že ne bo več. In prav je tako, saj jo je treba jesti še toplo.

V kuhinji pa bo ostal le še prijetno domač vonj po zapečenih jabolkih.

SLOVESNOST V ZGONIKU

PRENOVLJENE ORGLE

V nedeljo, 19. t.m., je bila v župnijski cerkvi sv. Mihaela nadangela v Zgoniku pomembna slovesnost. Pred nedeljsko sv. mašo je domači župnik g. Jože Markuža blagoslovil prenovljene orgle. Nekdo je zapisal, da so orgle kraljica glasbil, ki pojejo v božjo slavo, v veselje ljudi in spodbudo, da s petjem sodelujemo pri bogoslužju.

Zgoniške orgle je leta 1870 postavil orglar Giovanni Tonoli iz Brescie kot svoje 144. delo. Orgle imajo skupno 22 registrov z 884 piščali, od teh je 38 lesenih in 846 kovinskih. Orgle so enomanualne z 58 tipkami in pedalom z 18 tipkami. Vse je spravljeno v orgelski omari. Zapis na lesni pregradi pove, da je orglar Ivan Lipušček s Pečin pri Tolminu popravil orgle leta 1909. Pozneje so orgle obnavljali tudi drugi, toda šlo je za manjša popravila, ki so v resnici obubožala orgle, ker so piščali odstavljali ali pa zamašili registre. Sedanja temeljito prenovitev nadomestitvijo novih piščali, obnovo starih in izpopolnitev manjkajočih registrov je opravil orglar Sandro Norbedo iz Milj. Prenovo orgel smo lahko izvedli s pomočjo deželnega prispevka za kulturne dobrine, nekaterih župljanov in dobrotnikov.

V pričakovanju na Božič in na novo tisočletje bodo zgoniške orgle spet zadonele v svoji prvotni melodiozni lepoti.

KNJIGE ZA LETO 2000

JADRANSKI KOLEDAR IN NOVOSTI PRI ZTT

Založništvo tržaškega tiska je v prejšnjem tednu predstavilo nekaj svojih najnovejših izdaj ob koncu iztekajočega se leta. Gre predvsem za vsakoletni *Jadranski koledar* in njegovo zbirko, ki so ju predstavili v sredo, 15. t.m., v Tržaški knjigarni v Trstu, pa tudi za dvojezični izbor poezije Miroslava Košute z naslovom *Memoria del corpo assente* (Spomin odsotnega telesa), ki je izšel v sozaložbi ZTT in Kulturnega konzorcija s Tržiškega. Predstavili so ga v petek, 17. t.m., v kavarni San Marco v Trstu.

Jadranski koledar za leto 2000 je uredil Ace Mermolja, med avtorji prispevkov pa je večje število mladih in doslej manj znanih imen. V koledarju so objavljeni trije intervjuji: z astrofonom Margherito Hack, s filozofom Slavojem Žižkom in z beneško-slovenskim duhovnikom msgr. Paskalom Gujonom. Dalje je v Jadranskem koledarju mogoče zaslediti vrsto poljudoznanstvenih, zgodovinskih in drugih člankov.

V letošnji zbirki Jadranskega koledarja je izšla tudi knjiga Bojana Brezgarja *Knjige v samokolnici*. Knjiga je nekakšne vrste potovanja skozi evropske narodne manjšine. Gre za 21 celot - ki jih avtor imenuje kar zgodbe -, v katerih je prikazan predvsem

stik posameznika z ljudmi in njihovim okoljem. Osrednja misel knjige - je še dejal na predstavitvi v Tržaški knjigarni Marko Kravos - je ta, da je dragoceno biti manjšinec, ker je to posebna vrednost. Knjigo označuje privzdigljena pisava, ki pa je istočasno zelo berljiva in prijetna. Sam avtor pa je dejal, da z njo ni hotel dati nobenih lekcij, je pa nakazal nekaj idej, iz katerih se lahko črpa. V knjigo je dal nekaj več živih dogodkov, nekaj več življenja ljudi in življenja posameznikov, ki se dan z dnem trudijo, da bi položaj manjšin izboljšali, in če se je v Evropi v zvezi z manjšinami nekaj spremenilo, je to ravno po zaslugi takih ljudi. S to knjigo je Brezgar po lastnih besedah hotel potegniti tako tudi črto pod neko obdobje, ki se je zaključilo in je bilo zaznamovano z negativnim odnosom do manjšin.

Knjiga *Memoria del corpo assente* pa je v bistvu antologija pesniškega dela Miroslava Košute. Košutove pesmi je prevedla Daria Betocchi (ki je za svoje prevajanje Košutove poezije leta 1995 prejela Kosovelovo nagrado tržiškega kulturnega konzorcija). Uvodno besedo je prispeval prof. Elvio Guagnini, ki poučuje italijansko književnost na tržaški univerzi, kritični esej pa napisala prof. Marija Pirjevec, ki poučuje slovensko književnost na Visoki šoli za prevajalce in tolmače v Trstu. Antologijo je z ilustracijami opremil Klavdij Palčič.

ZTT torej prehaja v leto 2000 s tremi svežimi knjigami, ki bodo gotovo v veselje širšemu krogu bralcev. IZ

ADVENTNA PESEM

Razdejanje vetra na obrobju gmajne. Sneg v kotanjah se izteka v čas pričakovanja.

Gazim gmajno, gazim travo, ki ožgana od poletja trudna lega v zavetje leta.

Na obzorju Novo se poraja. Tiho, voljno v brezvetrju sameva moja kraška gmajna.

Bruna Pertot

VENITE, ADOREMUS

Prav tiho se zemlja obrača, se gosto mračí, in kot da so dana nam krila, hitimo na pot vsi, ki nas žene srce: milijoni in tisoči z lučjo v rokah zdaj romamo tja, kjer se v tej noči nebo nam odpre.

Ob grmu gorečem, ki ne izgori, srce bomo greli, zamaknjeni v zvezdo in pesem nebes, bomo z angeli peli.

In o polnoči, ko dopolni se čas, stopila bo Mati nebeška med nas, sijoča in zrela in svetel, žareč bo Njen kozmični sad.

"Naj vas ne bo strah, pogledite zdaj k meni, kaj nosim na svojih deviških rokah. Postavljen je v znamenje vsem," poreče Marija. "Je komajda rojen, in že izteguje se k vam v objem moj mali Mesija.

Prišel je, sveti, sveti, trikrat sveti, le v Njem vam je obostati in preživeti."

RAZSTAVA GRAFIK GORIŠKEGA UMETNIKA V TREVISU

FRANCO DUGO, NOSTALGIJA PO LEPEM

JURIJ PALJK

KRIŽANI, SUHA IGLA, 1999

Pred kratkim so v lepo obnovljeni palači Casa dei Carraresi v Trevisu odprli razstavo grafičnih del goriškega umetnika Franca Duga, ki v lepih prostorih, kjer je do 6. januarja prihodnjega leta na ogled tudi odmevna razstava *Od Cezana do Mondriana*, razstavlja grafične liste, ki so nastali med leti 1989 in 1999. Ob razstavi je izšel pri založbi Linea d'ombra Libri iz Conegliana razkošen katalog, v katerem so zbrane vse reprodukcije razstavljenih grafik, medtem ko je zapis razstavi na pot napisal znani italijanski izobraževalec in esejist Enzo Siciliano, ki goriškega umetnika uvršča med velike ustvarjalce Srednje Evrope in o njem trdi, da je izrazit predstavnik "človeka-umetnika, ki prihaja z Vzhoda". Likovni kritik Marco Goldin pa je v katalog napisal zapis o pretresljivi Dugovi grafiki večjih dimenzij *Snemanje s križa*, zapis, v katerem tudi pozdravlja Dugovo vrnitev k jedkamicam, suhim iglam, akvatintam in nasploh grafičnemu listu, risbi po večletnem obdobju, v katerem je ustvarjal predvsem s pasteli.

Franco Dugo predstavlja v Trevisu izbor grafik, ki so nastale v njegovem ateljeju pri Rdeči hiši v zadnjem desetletju in so odraz vrhunske ustvarjalne tehnike in dobrega tiska, za katerega je umetnik poskrbel s pomočjo Corrada Albicocca v znani tiskarski delavnici v Vidmu. Tako nam umetnik ponuja na ogled nekaj svojih že tipičnih motivov, med katerimi moramo omeniti portret vsaj enega od njegovih učiteljev: Rembrandta, na čigar delo se slikar in grafik zavestno in podzavestno navezuje pri svojem likovnem ustvarjanju. Sicer pa nas Dugo tokrat preseneča z nizom odličnih *Križanih* in s *Snemanjem s križa* ter presenetljivo *Križano ženo*. Predvsem *Snemanje s križa* je pretresljivo že zaradi velikih dimenzij, saj gre za zares velik, pokončen grafični list, tako da sta dva grafična lista s podobo Križanega, ki merita meter v višino in 70 centimetrov v širino, kar neobogljeno grafična lista v primerjavi z osrednjim umetniškim delom.

Upamo si namreč zapisati, da je *Snemanje s križa* osrednja grafika, ki nam jo Dugo daje v pogled in gotovo zadnje večje umetniško delo, ki ga je umetnik napravil z njemu lastno zavezavnostjo risbi, detajlu in dovršeni tehniki, pa naj gre za jedkanico, suho iglo ali akvatinto. Kot da bi se s svojimi dosedanjimi odličnimi grafičnimi deli, na katerih je Dugo od vedno upodabljal človeško telo, umetnik samo pripravljaj na upodobitev enega temeljnih motivov zahodne u-

metnosti in človeštva nasploh. Njegova *Križani* in *Snemanje s križa* sta namreč pretresljivi umetniški upodobitvi večnega motiva človeškega trpljenja in obenem metafora o minljivosti človeškega, ki kar kliče po preseganju vsega umrljivega, kar kliče po Božjem in Večnem.

Prav o teh stvareh pa govorijo tudi druge Dugove grafike, na katerih umetnik gledalcu ponuja svoje ciprese, svoja drevesa in svoje "duhovne pokrajine", če lahko tako poimenujemo njegove krajinske vedute, kjer boleče deluje vseprisotna odsotnost člo-

veškega in človeka, kateremu pa so namenjene. Franco Dugo uspe s svojimi grafikami pričarati pred človeka tako pokrajino, kjer je prisotna predvsem globlja melanholija, nostalgija po Večnem in Lepem, a je še kako prisotna zavezavnost življenju in lepemu v njem. Umetnikova vrasčenost v našo stvarnost se kaže v njegovem lahkotnem uprizarjanju pokrajine v burji, kjer je burja uprizorjena z odločnimi in nemotečimi črtami, ki bičajo pokrajino. Poglavlje zase pa je umetnikova grafika *Človek v kostanjevi*, kjer je Dugo upodobil človeka, ki s palico v roki odhaja v gozd, nepomemben, a vseeno del narave, ki jo najlepše upodabljajo goste veje kostanjev. Na drugem grafičnem listu pa je zopet taisti *Človek v kostanjevi* zazrt v kostanjeve veje, kot da bi bil presenečen nad njihovo pojavnostjo, kot da bi se šele na stara leta zavedel življenja, ki je v njih.

Franco Dugo je eden tistih sodobnih grafikov, ki so globoko in korenito zavezani risbi in formalnemu načinu upodabljanja lastnih pogledov na svet. Vsako njegovo delo je dragoceno tudi zaradi velikanskega dela, ki je za njim, saj je umetnik ure in ure ob matrici, da nam potem na grafičnem listu lahko zažari krošnja ali pokrajina v vsej svoji lepoti. Razstava grafičnih del v Trevisu pa nam govori tudi o tem, da na umetniškem področju Franco Dugo ni povedal še vsega, kar nosi v sebi.

ZADNJA KNJIGA PRIMORCA MARJANA TOMŠIČA

PRAH VESOLJA

KLARA KRAPEŽ

V času, ko se zdi, da se dogodki hitreje odvijajo, da imamo vse premalo časa drug za drugega, kaj šele za branje, je tiskanje in izdajanje knjig svojevrstno doživetje. Morda je položaj nekoliko drugačen v prazničnih dneh, ko vendarle iščemo primerna darila za bližnje in se tako spomnimo tudi knjige, ki je lahko primerno darilo. Ena takšnih je lahko tudi nova izdaja Cankarjeve založbe iz Ljubljane, ki je primorskemu pisatelju Marjanu Tomšiču izdala kratke zgodbe, naslovljene *Prah vesolja*.

Zgodbe iz labirinta, kot nosi knjiga naslov, so po besedah urednika Zdravka Duše na neki način morda

posebne iz čisto preprostega razloga. Izšle so namreč ob 60-letnici pisatelja in naj je naključje hotelo ali ne, zbranih jih je ravno 60.

Motivika zgodb, ki so lahko tudi nekakšne pravljice za odrasle, ne preseneča. Bralcu prinaša izročilo svetopisemskih prilik, nekaj exuperijevga duha malega princa, tu pa tam pa se zdi, kot da so vsaj nekatere stvari bile zapisane tudi že v Tomšičevem Norčku. Čeprav pisatelj sam trdi, da so zbrane pravljice sad njegovega iskanja v življenju in odzivanja na vsakdanje dogodke, se vendarle zdi, da katera izmed zgodb ne prinaša dovolj. Je že res, da čarobnega recepta na življenjske odgovore ni mogoče najti, so pa Tomšičeve zgodbe morda drugačne od drugih ponujenih izdaj na trgu, ker prav tega ne želijo ponujati. Čeprav o nekih presenečenjih ne moremo govoriti, pa je pisatelj med drugim večkrat poudaril, da zgodbe iz labirinta ne spadajo v new age literaturo, ki skuša prevečkrat ponujati zgolj neke navidezne rešitve na odgovore posameznika.

Predbožični čas je tisto obdobje, ko se skušamo umiriti in zarezeti vase. Iskanje globljega pomena in smisla v vsakdanjih doživetjih je tisti magnet, ki nas vedno znova privlači. Knjiga Marjana Tomšiča *Prah vesolja*, *Zgodbe iz labirinta*, je tako lahko drobna vzpodbuda, da tu pa tam izberemo katero izmed zgodb in jo preberemo. Zbrane pravljice se namreč ne ponujajo kot napisan roman, temveč kot posamezen zapis pisanega mozaika vsakdanjega življenja, ki ga je potrebno zajemati po majhnih požirkih. Likovna oprema, ki jo je zasnoval umetnik Peter Abram, ponujene zgodbe lepo dopolnjuje.

GORIŠKI MUZEJ IN PDG V TEŽAVAH

Tako bi lahko najenostavnije povedali novico, ki je do nas prišla preko slovenske televizije. Minuli teden sta namreč ravnatelja obeh uglednih novogoriških inštitutov priredila v Novi Gorici tiskovno konferenco, na kateri sta obrazložila, zakaj grozi Primorskemu dramskemu gledališču iz Nove Gorice in Goriškemu muzeju pomanjkanje denarnih sredstev za naslednje leto. Mag. Slavica Plahuta, ravnateljica Goriškega muzeja, in Sergij Pelhan, direktor Primorskega dramskega gledališča, sta na javnem mestu povedala, da grozi obema uglednim slovenskima zavodoma v prihodnjem letu pomanjkanje denarnih sredstev za osnovno delovanje, in to predvsem zaradi nove slovenske zakonodaje, po kateri se večina finančnega bremena z dosedanjih obveznosti osrednje slovenske vlade prenese na občino Nova Gorica, ki pa je medtem postala veliko manjša, kot je bila pred leti in tako velikih denarnih obveznosti do omenjenih kulturnih ustanov sama ne zmore.

Ker se zavedamo, kako strateško pomembni sta za Slovenijo, in za Sloveno v Italiji tudi!, obe kulturni ustanovi, smo mnenja, da bi morala slovenska vlada ugodno in v najkrajšem času rešiti njune finančne težave.

Bodimo jasni in odločno povejmo, da si Slovenija, ki je na pragu vstopa v Evropsko unijo, ne more privoščiti, da bi v Novi Gorici ošibila slovenski ustanovi, ki že sedaj igrata vidno vlogo z narodnostnega in državotvornega vidika, popolnoma drugo in veliko večje vlogo pa bosta ustanovi imele v trenutku, ko bo na Goriškem nastala nova evropska regija in bo takrat še kako odločilno imeti na lastnem narodnostnem teritoriju močne in utečene, strokovno usposobljene in svetu odprte državne ustanove. Tako Primorsko dramsko gledališče kot Goriški muzej sta namreč dva izjemno pomembna dejavnika utrjevanja slovenske identitete na Goriškem, kot tudi pomembna kulturna dejavnika na najbolj zahodni slovenski meji. Groza nas obhaja ob samem dejstvu, da bi iz utrjenega in tudi pri nas cenjenega in uveljavljenega Goriškega muzeja lahko dobili nekaj novogoriški mestni muzej, ki se ne bi mogel niti zdaleč primerjati s sorodnimi muzeji v Gorici in na Goriškem v Italiji. Menimo, da je tudi za nas, Sloveno v Italiji, izjemno pomembno, da se najde rešitev za nemoteno delovanje obeh javnih ustanov, tudi zaradi nas in našega obstoja v Italiji, saj je znano, da tako PDG kot Goriški muzej v veliko naklonjenostjo gledata na naše delo in nam rada priskočita na pomoč pri vsakodnevnem ohranjanju slovenstva v Italiji!

JUP

NA KROMBERKU

ODPRTJE RETROSPEKTIVE SLIKARJA RUDIJA PERGARJA

V soboto, 18. t.m., so na gradu Kromberk pri Novi Gorici slovesno odprli retrospektivno razstavo goriškega slikarja Rudija Pergarja, rojenega leta 1936 na predmestju in živečega na Trnovem. Na ogled je skupno 139 del, med katerimi prevladujejo oljne in akrilne slike, razstavljene pa so tudi grafike, akvareli, tempere in risbe. Razstava je zasedla kar devet prostorov in dvoran kromberškega gradu, ki je tako za daljši čas zelo spremljen notranjo podobo. Ob tej slovesnosti so se zaključila tudi druga pomembna dela v gradu in ob njem. Grajski kompleks je dobil še novo, večje parkirnišče, v notranjosti stavbe pa so začeli delovati novi sistemi za osvetlitev, ogravanje in hlajenje. Grad Kromberk je opremljen tudi s sodobnimi protivlomnimi in protipožarnimi napravami v skladu z evropskimi predpisi. Retrospektivna razstava Rudija Pergarja je odprta po naslednjem urniku: od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure, ob sobotah zaprto, ob nedeljah od 13. do 17. ure (za najavljen skupine tudi izven urnika).

V TRSTU

JANUARJA FILMSKI FESTIVAL ALPE ADRIA

Od 15. do 22. januarja 2000 bo v Trstu potekala enajsta izvedba filmskega festivala Alpe Adria Cinema v sodelovanju s predsedstvom italijanske vlade, z deželo Furlanijo-Juljsko krajino, občino Trst, vladnim komisarjatom za F-Jk in pokrajino Trst. Festival Alpe Adria Cinema je že od svojega nastanka posvečen filmski produkciji iz Srednje in Vzhodne Evrope in želi prikazati različnost in izvirnost umetniških poti in težen avtorjev s tega področja. V okviru letošnje izvedbe festivala bodo vsi dolgometražni filmi, ki so nastali v dveh letih 1998/99 in ki jih bodo vrteli na letošnjem festivalu, tekmovali za Nagrado Trst (Premio Trieste) v znesku 10 milijonov lir. Enako velja za kratkometražne filme, ki pa bodo tekmovali za nagrado Sredozemski laboratorij (Laboratorio Mediterraneo) v znesku treh milijonov lir.

Enajsti festival Alpe Adria Cinema bo sestavljalo šest sklopov: v prvem sklopu bo predstavljenih šest filmov, ki so bili proizvedeni v letu 1999 v državah bivšega vzhodnega bloka in bivše Jugoslavije; drugi sklop bo obsegal ravno tako šest filmov, posvečenih filmski proizvodnji na športnem področju v času režimov bivšega vzhodnega bloka s posebnim ozirom na nogomet; tretji sklop bo predstavljal dobrodošlico letu 2000 s poklonom madžarski režiserki Ildikó Enyedi (vrteli bodo njen film *Simon Mágus*) in tadžiškemu režiserju Bakhtjaru Khudonazarovu, čigar film *Luna Papa* bo tudi odprl festival; v četrtem sklopu se bodo spomnili petdesete obletnice Akademije za umetnost, film in gledališče iz Budimpešte; peti sklop bo obsegal večje število kratkometražnih filmov, dokumentarcev idr. v znamenju mlade in samostojne produkcije; šesti in zadnji sklop pa bo posvečen retrospektivi zlasti makedonskega filma, pri tem pa bodo začeli pregled romunske, grške in bolgarske filmske produkcije in predstavili nekaj najnovejših proizvodov jugoslovanskega, hrvaškega, albanskega in turškega filma. Ta sklop, ki so mu dali naslov *Verige*.

9

ČETRTEK
23. DECEMBER
1999

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA
želi prijateljem
dobre knjige
blagoslovljen Božič.

Blagoslovljen Božič
vam želi
KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

VSEM SVOJIM
PRIJATELJEM VOŠČITA
SKLAD MITJA ČUK
IN VZS MITJA ČUK
VESEL BOŽIČ IN
SREČNO LETO 2000!

TISKOVNA KONFERENCA TRŽAŠKIH INDUSTRIJCEV

TRŽAČANI OPTIMISTIČNO GLEDAJO NA PRIHODNOST

.....

Nedavna raziskava specializirane družbe SWG je pokazala, da sta optimizem in odprtost pri Tržačanih prisotna v večji meri kot pri ostalih italijanskih državljanih. V gospodarstvu gre beležiti rahlo izboljšanje.

Rezultate raziskave so predstavili na tiskovni konferenci tržaškega združenja industrijcev ob koncu leta, ki je bila 18. decembra na sedežu združenja. Družba SWG, ki je na področju raziskovanja in anketiranja precej znana in ugledna, je v dneh od 3. do 5. t.m. opravila anketo, ki je zajela 800 prebivalcev Trsta, starih od 18. leta naprej. Kreпка, v nekaterih primerih celo

velika večina anketirancev je pokazala precejšnjo naklonjenost do širitve Evropske zveze na države Srednje in Vzhodne Evrope. V prvi vrsti je mišljena tu Slovenija, katere vstop v EZ bi za 50% vprašanih predstavljal korist za Trst, za 40% pa ne. Večina vprašanih se je tudi pozitivno izrekla o investicijah, ki bi jih v Trstu naredila druga italijanska in tudi tuja podjetja. Večina je

tudi naklonjena mobilnosti delovne sile in je tudi pripravljena na podjetniško tveganje. Kar se tiče institucij, Tržačani veliko bolj zaupajo krajevnim upravam in ustanovam kot pa državi in državi; z zaupanjem gledajo na Evropo in so pripravljene na velike stvari, na velike investicije. Če upoštevamo te rezultate, je bilo slišati na tiskovni konferenci, na kateri sta spregovorila predsednik tržaških industrij-

cev Federico Pacorini in predstavnik družbe SWG dr. Verde, potem gre za dokaz, da se rušijo določeni stereotipi v zvezi z domnevno zaprtostjo in pesimizmom Tržačanov. Ta tržaška "posebnost" postopoma ugaša in se vedno bolj utrjuje ozračje strpnosti in sprave med različnimi tržaškimi komponentami.

Tudi na gospodarskem področju je bilo v letu 1999 zabeleženo rahlo izboljšanje. Ob koncu novembra je bilo v seznamih oseb, ki iščejo zaposlitev, vpisanih 10.400 ljudi, se pravi manj kot lani. V letošnjem letu je število zaposlenih naraslo za 660 oseb (vseh zaposlenih na Tržaškem je 88.281). Tudi industrijski sektor je beležil rahel porast zaposlenih (trenutno je v industriji zaposlenih 16.500 oseb). Tržaška industrija šteje 358 v glavnem malih in srednjih podjetij, v prihodnjem letu pa se bo posvetila intenzivni promociji. Gre torej za sicer rahlo izboljšanje, a po toliko letih nazadovanja tržaškega gospodarstva je to vendarle zelo dober znak. Trst ima po besedah predsednika industrijcev Pacorinija velik gospodarski potencial v različnih sektorjih, ki pa se morajo nujno povezati v mrežo. Eno od področij, ki so ga začeli koristiti v večji meri kot doslej, je na primer področje turizma.

IŽ

NAČRTI DRUŽBE B. PACORINI

Družba B. Pacorini d.d. iz Trsta je prvi logistični operater na področju kave v Italiji in na svetu in zaobjema približno polovico blagovnega prometa v tržaškem pristanišču ter je prisotna na italijanskem in svetovnem tržišču.

V prejšnjem tednu je družba predstavila nekaj načrtov in dosežkov, do katerih je prišlo pred kratkim. Gre zlasti za načrt o preureditvi skladišč št. 69 in 71 v novem delu tržaškega pristanišča. Tam

naj bi nastala nova struktura za praznjenje kontejnerjev s kavo, ki bi bila opremljena z naj sodobnejšo tehnologijo. V celoten projekt namerava družba investirati 3 oz. 4 milijarde lir. V načrtu je tudi izgradnja novega sedeža družbe, katerega del bi bil namenjen izključno formaciji.

Sicer je družba Pacorini tudi vstopila v grupo Clerici Logistic Group z nakupom 40% njenih delnic. Grupa Clerici je liderska družba na

področju logističnega urejanja na področju trgovine s sadjem, zelenjavo in drugimi kvarljivimi proizvodi. Družba Pacorini bo prisotna tudi v pristanišču v Genovi, medtem ko je že prisotna v pristanišču Vado Ligure z investicijo v genovsko družbo Multiterminal. V letu 2000 namerava družba odpreti nov sedež v severni Evropi (verjetno na Nizozemskem). Za družbo je tudi važno, da je prisotna v črnogorskem pristanišču Bar, predvsem v luči načrtov za obnovo Balkana.

IŽ

PUBLIKACIJA SKUPINE 85

POGLEDI NA TRST V TRETJEM TISOČLETJU

Skupina 85 pripravlja vsako leto publikacijo, ki je na razpolago njenim članom. Tokrat so se pri skupini odločili, da bodo publikacijo razširili v javnosti, tako da bo na voljo tudi v knjigarnah. Posvečena je viziji, kakšen naj bi bil lahko Trst v prihajajočem tisočletju. Tako je pri založbi Hammerle izšla dvojezična knjižica z naslovom *Proiezioni - La Trieste*

del terzo millennio oz. Pogledi na Trst v tretjem tisočletju. Publikacijo so predstavili 17. t.m. v prostorih tržaškega županstva, o njej pa so spregovorili predsednica Skupine 85 Patrizia Vascotto in tržaški župan Riccardo Illy pa tudi nekateri avtorji prispevkov, in sicer Ivan Verč, Marko Kravos, Pavle Merku, Roberto Dedenaro in Paolo Privitera.

Avtorji so, poleg predsednice, ki je napisala uvodne misli, župan Illy, podžupan Damiani, škof msgr. Ravignani in vrsta uglednih osebnosti iz

sveta kulture, znanosti in častnikarstva: poleg že omenjenih še Cristina Benussi, Bojan Brezigar, Manlio Cecovini, Pavel Fonda, Margherita Hack, Predrag Matvejević, Boris Pahor, Mario Quai in Fabio Nieder. Gre za različna, tudi kritična, razmišljanja o perspektivah Trsta v novem tisočletju, ki pa bodo po mnenju pobudnikov prispevali k skupni gradnji perspektive sožitja med Italijani in Slovenci. Gre torej za različna gledanja, ki imajo skupen cilj. S tem pa je Trst postal, vsaj kar se razmišljanja tiče, moderno mesto.

SLOVESNOST PRI NOVEM SV. ANTONU

SPREJEM BETLEHEMSKE LUČI

Luč miru, ki jo v božičnem času iz Betlehema ponesejo po celem svetu, je prispela tudi na Tržaško. S slovesno in občuteno versko svečanostjo so jo verniki, med njimi številni mladi, pričakali v soboto, 18. decembra, v cerkvi Novega sv. Antona. Tam je stekel slovesni

obred, ki ga je vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani ob prisotnosti številnih predstavnikov slovenskih in italijanskih tržaških skavtov in skavtinj. Ti bodo ponesli betlehemske luč miru na domove, v ustanove, podjetja, potrebnim ljudem idr.

FOTO: KROMA

praznjenje greznic in čistilnih naprav, čiščenje odtočnih kanalov z vodnim pritiskom, vzdrževanje in popravila čistilnih naprav

OPČINE - Narodna ul. 46/2
Tel. 040 211336 - 213592
Fax 040 214802

GOSTILNA Sardoč

vošči vesele božične praznike in srečno

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871 Novo leto 2000

Slaščičarna

Saint Honore'

Parfait, mousse in hladne torte, čokoladni izdelki vseh vrst, nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih

ZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH
OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055

Cremcaffè

želi svojim cenjenim strankam veseli Božič in srečno Novo leto

JAZBEC

Pekarna - slaščičarna

NABREŽINA 98, tel. 040 200174

Bar-Bufferet-Pizzeria

»RINO«

Korošec M. & Kuzmic D.

OPČINE - Narodna ul. 65, tel. 040 213821

Slaščičarna in pekarna

JERIAN

želi vsem odjemalcem vesele božične praznike in srečno Novo leto 2000

TRST - Istrska ul. 16, tel. 040 638446

OTTICA OPTIKA

želi vesele božične praznike in srečno Novo leto 2000

OPČINE - Narodna ul. 47, tel. 040 213957

ŽELEZNINA

TERČON

NABREŽINA 124, tel. 040 200122

Cvetličarna

Fiori Savina

želi vsem odjemalcem veselja polne božične in novoletne praznike

TRST - Istrska 8/b, tel. 040 763856

ODKRITJE SPOMENIKA PRI PADRIČAH

V MATICI IN ZAMEJSTVU JE TIGROVSTVO ŠE VEDNO PREMALO OVREDNOTENO

IVAN ŽERJAL

V nedeljo, 19. t.m., so v gozdu Salcer pri Padričah odkrili spominsko obeležje ob 70-letnici tamkajšnjega sestanka voditeljev organizacije TIGR. Slovesnost sta priredili Koordinacijsko združenje vzhodnokraških vasi in Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske pod pokroviteljstvom SKGZ in SSO.

FOTO KROMA

Dne 3. novembra 1929 so se v jami pod pečino v gozdu Salcer blizu Padrič sestali voditelji TIGR-a, načelniki srenj, celic, med njimi znana imena kot npr. Danilo Zelen, Tone Černač, Ferdo Bidovec, Franjo Marušič in drugi. Do sestanka je prišlo kmalu po ustrelitvi Vladimira Gortana v Pulju; takratna odločitev, da se nadaljuje borba oz. gverilske akcije, pa je imela daljnosežne posledice. Kot je v nagovoru dejal tajnik društva TIGR Karlo Kocjančič, je sestanek leta 1929 v gozdu Salcer pomenil za tržaške tigrovce tisto, kar je za pomenil zgodovinski sestanek leta 1927 na Nanosu. V spomin na tisti dogodek so se prireditelji nedeljske slovesnosti odločili, da na začetku steze, ki vodi do pečine, kjer je bil sestanek, postavijo trajno obeležje, ki bo spominjalo mladim na tiste težke čase. Spomenik je delo obrtnika Verginelle s Proseka, kamen in zemljišče pa je dala na razpolago Gozdna zadruga s Padrič. Odkritja spomenika - to je bila prva tovrstna slovesnost v spomin na tigrovce v zamejstvu - se je kljub kislemu vremenu udeležilo precejšnje število ljudi; prisostvovali so tudi kulturnemu sporedu, ki so ga oblikovali godba na pihala Viktor Parma iz Trebč pod vodstvom Leandra Pega-

na in združeni zbori Slovan s Padrič, Skala iz Gropade in Lipa iz Bazovice pod vodstvom Sveta Grgiča.

Po besedah slavnostnega govornika prof. Jožeta Pirjevca je z odločitvijo, ki je padla na listem sestanku pred 70 leti, in sicer da se nadaljuje borba, prišlo do neke cezure v zgodovini ne samo primorskih Slovencev, ampak Slovencev nasploh. Slovenci smo namreč bili stoletja v službi tujih gospodarjev, takrat pa smo prvič vzeli orožje v roke v boju za svojo pravico. S tem smo nakazali razvoj

slovenskega naroda, ki je doživel svoj višek med drugo svetovno vojno. Vendar po mnenju prof. Pirjevca do danes tista borba tigrovcev ni bila še dobro ocenjena. Prejšnji komunistični režim v matični domovini je vlogo tigrovcev zamolčeval oz. tigrovce celo preganjal. Danes zgodba ni drugačna, saj je vloga te primorske narodne revolucionarne organizacije v njenem boju proti fašizmu še vedno marsikdaj zamolčana, tako v Sloveniji kot v zamejstvu. Zato ne bi bilo čudno, če bi tudi v naši sredi kdo gledal na ne-

deljsko slovesnost kot na srečanje nostalgikov in nacionalistov. To pa bi ne bil dober znak za našo skupnost.

Kot že rečeno, je bila nedeljska slovesnost prvo odkritje spomenika tigrovcem v zamejstvu in hkrati tudi zadnja pobuda društva TIGR v letu 1999. Vrsta drugih pobud, s katerimi nameravajo primerne obeležiti in ovrednotiti vlogo TIGR-a, bo stekla prihodnje leto. Med drugim bodo postavili spominsko ploščo dr. Ivanu Mariji Čoku na njegovi rojstni hiši.

MLADINSKA DEJAVNOST V TRSTU

KLUBOVCI IN MOSPOVCI ZAORALI V ZIMSKO SEZONO

BREDA SUSIČ

V novi sezoni poteka delovanje v Slovenskem kulturnem klubu in pri Mladih v odkrivanju skupnih poti po interesnih krožkih, ki so začeli meseca oktobra. Obenem pa se vsako soboto zvečer srečujejo mladi v Peterlinovi dvorani v ulici Donizetti na večerih, ki so večkrat lahko kotnejšega značaja, včasih pa se tudi poglabijo v kako zahtevnejšo temo. V soboto, 11. t.m., so se klubovci zbrali na

občnem zboru, na katerem so izbrali nove odbornike in določili smernice delovanja v novem letu. Predsednik SKK bo še naprej Rok Oppelt. Prav tako ostajata na svojem mestu tajnik Peter Jevnikar in blagajničarka Staška Cvelbar. Jasna Simčič zapišeča podpredsedniško mesto, saj je lani maturirala, tako da po pravilniku SKK letos ne sme več opravljati odborniške funkcije. Za reklamo bo še naprej skrbel Iztok Cergol, podobni službi pa se je moral odpove-

dati Edvin Bukavec, ker je tudi on že maturiral. V odbor sta bili sprejeti še dve mlajši članici, in sicer Sara Magliacane in Urška Daneu.

V ponedeljek, 13. t.m., sta se dva predstavnika SKK Rok Oppelt in Goran Floridan udeležila srečanja v Postojni med člani krožka OZN, ki deluje na tamkajšnji srednji šoli in s katerim ima SKK že dolga leta plodne stike, in slovenskimi dijaki iz Koroške. Na srečanju sta predstavljala slovensko mladino s Tržaškega. Zadnje

soboto pred božičnimi prazniki so v klubu predvajali Spielbergovo uspešnico *Egipčanski princ*. Risani film obravnava svetopisemsko zgodbo Mojzesa, in ker ima poduhovljeno tematiko, so ga odborniki kluba izbrali kot pripravo na Božič. Uvodno besedo je podal Matej Susič, poznavalec animiranih filmov.

Tako pri Mospu kot v klubu pa so se mladi že začeli pripravljati na Slovenija party, kulturno-družabno prireditel, s katero bodo 29. januarja v Hotelu Savoia Excelsior proslavili 8. obletnico mednarodnega priznanja samostojne Slovenije, in obenem pozdravili prihod novega tisočletja.

SKLAD MITJA ČUK: ŠKRAT ŠT. 7-8

OTROCI IN NASILJE V MEDIJAH

Jesenska dvojna številka Škrata prinaša tudi tokrat vrsto zanimivih prispevkov. V prvi vrsti nadaljuje problematiko vedenja otrok in nasilja - tokrat v medijih. To je razvidno že v uvodnem *Dvopičju* Jelke Cvelbar; temu sledita še odlomek iz knjige *Kar po domače* Osipa Šesta in Simona

Preprosta, ki je izšla pri celjski Mohorjevi družbi leta 1994, nato intervju Vide Valenčič z Manco Košir. S to temo je delno povezan tudi prispevek psihologinje Neve Pahor o otrokovem govoru. *Otrokov svet* je naslov prispevka Jasne Merku o igračah. Če Škrat listamo še dalje, odkrijemo, da

so uredniki hoteli tudi počastiti blaženega Antona Martina Slomška, in sicer z originalnim intervjujem z blaženim, ki ga je prispeval pisatelj Alojz Rebula. Uredniki Škrata so se spomnili tudi dveh nedavno preminulih uglednih šolnikov in književnikov, prof. Nade Pertot (članek je napisala Diomira Fabjan Bajc) in pesnika prof. Vinka Beličiča. V Škratu odkrijemo tudi lastnosti in skrivnosti šipka, proti

koncu pa najdemo prispevka Vere Tuta Ban o igracah za boljši jezik in Petre Križmančič za gibanje v igri za potrebe osnovnošolske športne vzgoje (ilustracije je prispeval Milan Lavrenčič). Čisto na koncu pa Dean Fraga, raziskovalec iz Združenih držav Amerike, piše o Amishih, znani verski ločini, ki zavrača skoraj vse, kar ponuja moderna družba.

TRŽAŠKA KNJIGARNA

VOŠČI VSEM PRIJATELJEM VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO. ZA VAŠA DARILA SMO VAM NA RAZPOLAGO DO 24. T.M. ZVEČER IN DO 31. T.M. ZVEČER.

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, fax 040 635969
E-mail: tklibris@tin.it

potovalna agencija
AURORA

Ulica Milano 20 - 34122 Trst
tel. 040 631300 - 040 630261

vaša draguljarna

50
anni
let

malalan

Opcine - Narodna ulica, 28 - Tel. 040211465

Zlatarna

Boato - Jazbec

želi vsem strankam vesel Božič

TRST - Ul. Mazzini 51/a

POHIŠTVO

Korošič

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
vesele božične praznike

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 040 54390

nuova
Tecnoutensili SAS

Norma Tretjak & C.

ZELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. - fax 040 212397

CORIUM SPA

import/export

vošči vsem strankam
vesel Božič in
srečno Novo leto 2000

TRST - Ul. Cellini 2

11

ČETRTEK
23. DECEMBRA
1999

OBVESTILA

PRI UPRAVI Novega glasa v Trstu, ul. Donizetti 3, četrto nadstropje, tel. 040 365473, so na razpolago programi potovanja v Egipt. Čas za vpis je do 30. decembra letos. Pri vpisu je treba dati na račun 300.000 lir. Vpišite se čim prej!

MLADINSKI DOM in župnija Boljunec prirejata v soboto, 8. januarja 2000, ob 20. uri v župnijski cerkvi Koncert božičnih pesmi. Nastopili bodo: Mladinska vokalna skupina Vesela pomlad z Opčin, domače cerkvene pevke in tamburaška skupina Slovenskega kulturnega društva France Prešeren. Božično misel bo podal g. Dušan Jakomin.

DAROVI

ZA NOVI glas: Stanislava Žerjal 30.000 lir.

ZA CERKEV v Bazovici: v spomin na pok. svakinjo Nino Stopar daruje Andrej Stopar 50.000 lir; ob spominu na pok. Nino Stopar Zora Pelan 50.000 lir; Zelka Križmančič 50.000 lir; v spomin na svoje pokojne Marc darujeta družini Križmančič in Micali 50.000 lir; v spomin na svoje pokojne Marc darujejo Marija, Ladko in Cvetka 50.000 lir; Ema Križmančič za cerkev 50.000 lir.

ZA OKNA na župnišču v Mavhinjah so darovali: N.N. 100.000; N.N. 150.000; N.N. 50.000; N.N. 200.000; N.N. 200.000; N.N. 100.000; N.N. 100.000; N.N. 100.000;

N.N. 100.000; N.N. 100.000; N.N. 100.000; N.N. 100.000; N.N. 50.000 lir.

ZA CERKEV v Mavhinjah: ob krstu Gabrijela Terčona starši in svoji 400.000 lir.

ZA CERKEV v Gropadi: druž. Kalc, Gropada 64, 50.000 lir.

ZA CERKEV na Pesku daruje Branka Cervani vd. Fidel 50.000 lir.

V SPOMIN na Milka Cibica darujeta Marica in Pepko 50.000 lir za ZCPZ.

ZA CERKEV v Nabrežini: namesto cvetja na grob dragege. Marije Zavadlal daruje Vera Pertot 50.000 lir; Ida 50.000, it. skavti 50.000, N.N. 10.000, Ukmar 10.000, Ciabatti 35.000, Zavadlal 70.000, Jazbec-Pertot 35.000, Kosmina 150.000, Breda Gruden 200.000, Sokol 200.000, Štepančič 100.000, Rudež 20.000, Pahor 35.000, Kakeš 100.000, Petelin 70.000, N.N. 10.000, Harej 35.000, Kojanec 35.000.

DEVINSKI ZBORI
vabijo na
TRADICIONALNI
KONCERT
BOŽIČNIH PESMI
Nova štivanska cerkev,
Štefanovo ob 17. uri.

Zaradi preoblice gradiva bomo **nekatero članke objavili** prihodnjic. Bralce prosimo za razumevanje. / URED.

BOŽIČNE MAŠE NA TRŽAŠKEM NA SVETI VEČER

Slovenske božične maše na sveti večer v Trstu in okolici bodo:

- **ob 21. uri:** v cerkvi Novega sv. Antona;
- **ob 22. uri:** v Rojanu, pri Sv. Vincenciju in v Škednju;
- **ob 22.15:** pri Sv. Jakobu;
- **ob 24. uri:** pri Sv. Ivanu (v stari cerkvi) ter v vseh okoliških župnijah na Krasu in v Bregu.

Slovenska tržaška radijska postaja Radio Trst A bo letos prenašala polnočnico iz župnijske cerkve sv. Marije Magdalene v Bazovici.

ZAHVALA ZA ZNAMKE IN TELEFONSKE KARTICE

Dragi prijatelji misijonov, iskreno se vam zahvaljujem za vse znamke in telefonske kartice, ki sem jih prejel v tem letu za potrebe ljudi v misijonih. Prav je, da jim priskočimo na pomoč, zato se bo moja akcija še nadaljevala.

Obenem želim vsem blagoslovljene božične praznike in srečen prehod v novo ti-sočletje!

FRANC SAKSIDA
UL. BIASOLETTO 125
34142 TRST

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA SE ZAHVALJUJE

Preden se čas prevesi v novo leto, bi se člani in članice Slovenske Vincencijeve konference v Trstu in Kluba prijateljstva zahvalili vsem, ki so nas podpirali pri našem udeleževanju, pa naj bo to z darovi ali s predavanji, skioptičnimi slikami, filmi, s pojasnili na izletih...

Z denarnimi in drugimi prispevki smo nudili pomoč tukajšnjim potrebnim družinam in posameznikom, ki so včasih v res hudi stiski, pa tudi drugim. Primer: članice bar-

kovljanske konference že dolga leta pomagajo Karitas v Ajdovščini; začele so, ko so prišli tja prvi bosanski begunci. Zdaj pa nosijo razne potreščine in denar, zlasti za otroke, v zatočišče za begunce s Kosova v Istrski ulici, ki ga oskrbuje tržaška škofijska Karitas.

Vsem iskren: "Bog povrni!" Dobrotnikom, uredništvu in bralcem želimo blagoslovljen Božič in mnogo sreče v jubilejnih letih 2000!

ZA SVK NM

"NOČEMO SE ZADOVOLJITI S TEM, KAR JE ROJAN DANES"

ANDREJ MAVER

V Marijinem domu v Rojanu je bil v nedeljo, 19. t.m., poseben večer. Ustanovili so namreč novo društvo: športno kulturno društvo Rojanski Krpan, katerega glavni cilj je prepoved slovenstva v Rojanu.

Gre za poseben dogodek v kulturnem življenju zamejskih Slovencev, saj si je to pobudo zamislilo in izvedlo pet rojanskih fantov, ki so stari od 14 do 17 let in si torej že zaradi svojega poguma in odločnosti zaslužijo velike pohvale. Sklenili so, da ne bodo križem rok gledali, kako drsi kulturno življenje v Rojanu navzdol. Obisk nedeljske prireditve je dokazal, da pobuda ni naletela na gluha ušesa.

Kot je povedal predsednik društva Peter Verri, so do ideje o ustanovitvi novega društva prišli, ker jih je zelo prizadela ukinitve rojanske osnovne šole Bazoviških junakov, saj so vsi njeni nekdanji učenci in so se v njej naučili pisati in brati. Prvi sestanek odbora pobudnikov je bil 1. novembra letos, od takrat pa so imeli že 15 sestankov, pred nedeljsko prireditvijo so se dobivali skoraj vsak dan. Vseh pet fantov se je z navdušenjem lotilo dela in si tako razdelilo funkcije: predsednik Peter Verri, podpredsednik Niko Štokelj, koordinator Rajko Dolhar, blagajnik Luka Peric in tajnik Matej Rebula.

Vezna nit nedeljske prireditve je bila bogata zgodovina slovenske skupnosti v Roja-

nu. Povezovalc programa Igor Pison jo je obnovil. Začel je pri ustanovitvi rojanske ljudske šole leta 1862 (leto kasneje je šola štela že 500 učencev), kmečke čitalnice, dekliške Marijine družbe in še precej drugih društev. V obdobju fašizma je društveno življenje nekoliko zamrlo, toda tudi Rojan je dal svoj doprinos antifašističnemu uporu. Po 2. svetovni vojni je Rojan doživel nov razcvet, krivulja pa se je začela spuščati navzdol v 70. letih. Dno

pa je slovenska rojanska skupnost dosegla letos, ko je bila zaprta osnovna šola, junija 2000 pa bo ista usoda verjetno doletela še rojansko srednjo šolo.

Pripovedovanje rojanske zgodovine so popestrili glasbeni vložki, za katere so poskrbeli harmonikaš Egon Tavčar, violinistki Daša Stanič in Martina Cunja ob spremljavi pianista Stefana Artesija in pevke Andrejke Možina ob spremljavi pianista Marka Sancina.

Rojanski kaplan msgr. Stanko Zorko je nekoliko bolj podrobno prikazal zgodovino Marijine družbe v Rojanu, ki jo je ustanovil Jakob Ukmar in je v začetku stoletja štela 200 članic. Spomnil je tudi, kako je prišlo do zgraditve Marijinega doma, za gradnjo katerega je deset let vsak mesec darovalo svoj prispevek 300 družin, ki so jih obiskovale Marijine družbenice. Dejal je, da kulturno delovanje v Rojanu ni nikoli zamrlo, niti v zadnjih letih. Svoj poseg pa je končal z nekaj številkami, ki niso najbolj spodbudne, saj je bilo v zadnjih letih med slovenskimi verniki v Rojanu 370 pogrebov, 8 porok in 13 krstov. "Tako žal ne bomo mogli obnoviti rojanske šole. Potrebujemo nove družine, ki bi

imele veliko otrok," je končal gospod Zorko, ki je Rojanskoemu Krpanu zaželel vso srečo.

Za njim je spregovoril tudi dolgoletni ravnatelj srednje šole prof. Pino Pečenko. Spomnil je na svoje dolgoletno delovanje v korist slovenske skupnosti v Trstu. Prepričan je, da rojanske šole letos niso ukinili, ampak samo zamrzili in da bo čez nekaj časa spet zaživel. Poudaril je, da moramo danes Brdavska, ki nam grozi, premagati predvsem z umom in ne z mesarico, in dodal: "Ne samo mladi, vsi bi se morali danes angažirati, če želimo, da bomo lahko jutri v Trstu še govorili slovensko. Strniti moramo svoje vrste!"

Za mikrofon je nato stopil predsednik Rojanskega Krpana Peter Verri. V svojem posegu je spomnil, kako je do zamisli o društvu prišlo in kateri so njegovi glavni cilji in programi za naprej.

"Šole zdaj ne bomo mogli spet odpreti, saj demografske razmere tega ne dopuščajo. Naš cilj pa je prepoved slovenstva v Rojanu. Hočemo se spet povrniti v čas, ko je bil Rojan kulturno središče Slovencev v Italiji. Nočemo se zadovoljiti s tem, kar je Rojan danes," je še dejal Verri.

Pozdrave novemu društvu so prinesli Vera Poljšak za SKD Barkovlje, Katja Volpi za SZSO-TS in Lučka Peterlin Susič, zadnja ravnateljica srednje šole Fran Erjavec. Pisne pozdrave pa so poslali SKD Primorec, SKD Grad od Banov, režiser Boris Kobal in znani fotograf Edi Šelhaus. Na koncu je bila na vrsti še slavnostna otvoritev društva. Simbolično je to naredil zadnji učenec šole Bazoviških junakov Kristjan Mezzaroba, tako da je prestrigel trak, ki ga je v rokah držalo vseh pet odbornikov društva.

Na koncu prijetnega večera je bila na vrsti še zakuska, med katero so odborniki zbirali tudi nove člane društva Rojanski Krpan.

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR

Finančni svetovalec

- ✦ VARČEVALNI PROGRAMI ZA KOGARKOLI
- ✦ INVESTICIJSKI SKLADI
- ✦ POKOJNIJSKI SKLADI
- ✦ ZAVAROVALNIŠKI SKLADI
- ✦ UPRAVLJANJE PORTFELJEV VREDNOSTNIH PAPIRJEV
- ✦ ŽIVLJENJSKA IN VSE DRUGE OBLIKE ZAVAROVANJ

040 371019, spahor@xnet.it
TRST - Foro Ulpiano 3
internet: http://www.unipolbanca.it

FIORI • CVETLICE
Mara

Ul. I. Gruden 48
Bazovica
tel. 226517

SADJE - ZELENJAVA - BIO HRANA

SELF-SERVICE KATJA

Katja Fabrizi

URNIK NON STOP

OPČINE - Narodna ulica 46, tel. 040 211092

Restavracija-Pizzeria-Hotel ***snc

Al Figlio
Pri Lipi

BAZOVICA - ul. Kosovel 3,
tel. in fax 040 9220162 / 92201633

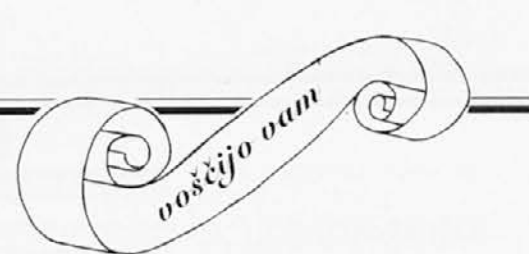
Pizzeria-Bar-Gostilna

»VETO«

NADA DEBENJAK in ERINO FABRIZI snc

zaprto ob torkih

OPČINE - Proseška ul. 35, tel. 040 211629

SSK / VEČER V SOVODNJIH

25-LETNICA ZAVODA SV. DRUŽINE

PRVO SPRIČEVALO ZA UPRAVITELJE

Po šestih mesecih od obnove sovođenjskega občinskega sveta je sekcija SSK priredila srečanje, na katerem je ocenila delovanje domače uprave. Občinska svetovalec Julijan Ožbot in Peter Černic sta poskrbela za pravcato spričevalo, za katero je odgovorna po demokratičnem sistemu opozicija. Večer so nadalje priredili tudi zaradi pomanjkanja pretoka informacij med aktivisti in somišljeniki stranke, saj je medijsko poročanje o delu občinskega sveta zdaleč revno in nepopolno.

Načelnik svetovalske skupine Ožbot je v daljšem in podrobnejšem poročilu povzel pomembnejše tematike, o katerih so razpravljali na petih sejah, s tem da je poudaril pogosto nespoštljivo ravnanje odbora do demokratično izvoljenih predstavnikov opozicije. Problematike, ki so jih sprožili naši predstavniki v obliki dnevnih redov ali vprašanj, so bili pogosto edini način, da je lahko prišlo do soočanja o pomembnih resorjih, kakršen je npr. zdravstvo. Zupan in odborniki so se namreč radi vedli arogantno do sveta in delovali centralistično, tako da se je večkrat zgodilo, da so tri osebe sklenile pogodbe,

posojila, imenovala predstavnike v ustanove, ne da pri tem vprašala za mnenje svet.

Svetovalec Peter Černic je v štiri točke povzel glavne smernice, na katerih gradi opozicija SSK svoje delovanje. V prvi vrsti gre za skrb za zdravo okolje: za to bodo vztrajali z interpelacijami o Malnišču, dokler ne bo prišlo do pozitivnega razpleta nedopustnega stanja. Drugi temelj delovanja predstavlja skrb za kvaliteten razvoj socialnih storitev (npr. zdravstvo in vertikalizacija slovenskih šol). V občinskem svetu je nujna potreba po političnem soočanju; na sejah se v glavnem razvija dialog med opozicijo in tremi predstavniki odbora, medtem ko so svetovalci večine v glavnem tihi. Demokratični sistem pa gradimo na jasnih pravilih in izvajanju zakonov. V ta namen sta svetovalec SSK zahtevala tudi sestavo pravilnikov komisij, ki so doslej delovale precej samovoljno. Veliko pozornosti namenja SSK uveljavljanju slovenskega jezika na občini, kateremu posveča uprava pogosto premalo pozornosti, ko stopa v pogodbe za skupne servise z drugimi neslovenskimi občinami.

EJ

LJUBEZEN DO OTROK IN OSTARELIH

Prav tiho, kot je tiha prisotnost šolskih sester med nami, je šla mimo obletnica uradne otvoritve Zavoda sv. Družine. Dne 15.6.1974 je nadškof Cololin blagoslovil novi zavod,

goriški župan De Simone pa slovesno prerezal trak ob vrodu. Zavod je nastal na zemljišču, ki ga je odbor Sv. Družine daroval šolskim sestram, da bi na njem dobile novo zavodsko poslopje, saj njihov prejšnji zavod, slovensko sirotišče, ni več ustrežal vzgojnim in zdravstvenim potrebam.

Tako so šolske sestre sv. Frančiška lahko nadaljevale svoje poslanstvo ljubezni med nami. Zavod pomeni danes za slovenski živelj eno od temeljnih središč dogajanja v mestu, predvsem kar zadeva izobraževanje otrok, njihovo zdravo krščansko vzgojo, srčno in duhovno rast. Sestre so v veliko oporo zaposlenim staršem in šolskim vzgojiteljem. Ko vodijo otroke iz mešanih zakonov ali italijanskih staršev skozi osnovne težave slovenskega jezika, veliko prispevajo k širjenju in utrjevanju slovenskega jezika in slovenstva v mestu. Poleg tega so šolske sestre z letom 1967 prevzele tudi skrb za otroški vrtec v Števerjanu. Otroci so dobrodošli gostje tudi poleti, ko se lahko v okviru Srečanj nekaj tednov sprostijo in po napornem šolskem letu najraje na travnikih ob zavodu.

Zavodska pravila dopuščajo, da sme vodstvo poleg šolske mladine sprejemati tudi odrasle osebe, če so te v stiski. Tako je prvo nadstropje zavoda postalo *Dom počitka* za ostarele in bolehe žene. Sestre požrtvovalno skrbijo za njihove verske, zdravstvene in materialne potrebe, hišni duhovnik pa jim nudi duhovno pomoč. Ob večjih praznikih prirejajo srečanja za ostarele in bolnike z mašo, predstavo in zakusko. Sestre dajo gostoljubno na razpolago prostore tudi za druga srečanja.

Vsi, ki smo vsak dan deležni njihove dobrote in prijaznosti, se jim ob bližnjih praznikih iz srca zahvaljujemo, da opravljajo med nami svoje tiho, a dragoceno poslanstvo. Prav tako se s hvaležnostjo spominjamo tudi sester Čudodelne Svetinje na Korzu. Vsem sestram v mestu voščimo blagoslovljen Božič.

HD

100 LET ŠTEFANIJE ŠULIGOJ

V Zavodu sv. Družine v Gorici bo ga. Štefanija Šuligoj na sveti večer praznovala stoti rojstni dan. Rodila se je v Lokovcu nad Čepovanom 24. decembra 1899. V družini je bilo pet deklet, ona je bila četrta. Doma je obiskovala ljudsko šolo in opravila pet razredov. Med prvo vojno so jih izselili in so bili v begunstvu v Gorenji Trebuši. Takoj po vojni, ko je bila stara 19 let, je šla služiti v Gorico, kjer se je poročila in imela dve hčerki. Že 24 let je vdova, ker se je mož ponesrečil. Nikoli ni bila toliko bolna, da bi morala v bolnišnico. Še vedno ima bister spomin, opešal ji je sluh. Z naočniki pa še vedno rada bere. Ker je bila cerkvena pevka, tudi sedaj rada poje pesmi, ki so ji znane. Ker slabo sliši, veliko moli, posebno rožni venec. Ima tudi molitvenik z velikimi črkami, ki ji ga je zapustila sestra dr. Močnika. Hodí sama, najraje brez palice, ker pravi, da je palica za "ta stare". Zanj in za druge stare gospe skrbijo slovenske šolske sestre. Štefanija pravi: "Tukaj sem, dokler me Bog ne pokliče!" Mi ji želimo, da bi še dolgo živela tako dobre volje, da bi še drugim s svojim zgledom vlivala pogum.

JOŽKO KRAGELJ

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE

IZREDNI OBČNI ZBOR

Člani goriškega SSŠ so se 15. t.m. zbrali na izrednem občnem zboru na sedežu sindikata v ulici Malta, da bi v statut organizacije vnesli nekaj po najnovejši italijanski zakonodaji potrebnih dopolnil. Tako je bila formalno opredeljena nepridobitniška narava SSŠ in to, da se v primeru razpusta sindikata imovina porazdeli med nepridobitniške organizacije slovenske manjšine. Člani so tudi bolj opredelili pokrajinske in deželne organe za bolj usklajeno delovanje sindikata. Statutarne spremembe je pred

dnevi sprejela tudi tržaška veja organizacije, obe veji pa se bosta zbrali v naslednjih dneh na sestanku, da bi dokončno potrdili popravke in jih posredovali notarju.

Sredino srečanje je bila tudi lepa priložnost za počastitev pomembne življenjske obletnice prof. Albina Sirka, ki jo je bivši ravnatelj in zavzeti šolnik ter dolgoletni predsednik SSŠ praznoval prav na ta dan. Zbrani člani so mu ob 80-letnici poklonili rože, pripravili torto in mu nazdravili še na mnoga leta.

HD

Dobrodošli na Placuti

TRGOVINA JESTVIN

MARAŽ - SKARABOT

Gorica, Placuta 13, tel. 0481 531777

GOSTILNA

RIVAPIAZZUTTA

Robert Maniacco

Gorica, Placuta 11, tel. 81 537070

MESNICA

MARZALDO

Gorica, Placuta 12, tel. 0481 533190

PEKARNA - SLAŠČIČARNA

VIATORI

Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo, in vse, kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih družinskega in društvenega značaja, lahko dobite v največji izbiri v naših goriških prodajalnah.

GORICA - Tel. 0481 520905

Specializirana
veletrgovina
... z odličnimi
mesečnimi
ponudbami.
Pričakujemo vas
v Mošu pri Gorici.

hudin
TISKARNA

GORICA
Ul. Gregorčič 23
tel. 0481 522907
fax 0481 524447

KATOLIŠKA KNJIGARNA

■ knjige, revije ■ vse za šolo
in pisarno ■ razne vrste papirja
■ sakralni predmeti, sveče
■ darila ■ plošče, kasete ■
igrače

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

DRAGULJARNA - URARNA - ZLATARNA

VIRGILIO BRATINA s.n.c.

Dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost, strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

Veseli Božič in srečno Novo leto 2000!

TRŽIČ - Corso del Popolo 28, tel. 0481 410674

Urnarna - zlatarna
Od leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

GRAFICA GORIZIANA S.N.C.

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 0481 22116 - fax 0481 22079

Ul. Raštel 19
tel. 0481 531884

TRGOVINE
OBUTVEUl. Raštel 7,
tel. 0481 535162K2 - Ul. Oberdan 7,
tel. 0481 535520OBUTVE ZA OTROKE
Ul. Raštel 8,
tel. 0481 33465KOSIČ
GORICA

DESPAR

KOMALI S.r.l.

VOŠČI VSEM KLIENTOM VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO 2000

GORICA - Ul. Don Bosco 169, tel. 0481 533093

DESPAR

OSNOVNOŠOLCI "OGRNILI" OSTARELE Z BOŽIČNO TOPLINO

ŠOLARJI, GLASNIKI MIRU IN LJUBEZNI

V sredo, 15. t.m., so se učenci OŠ Župančič iz Gorice v spremstvu učiteljic napotili v Zavod sv. Družine. V tamkajšnji kapeli so poklonili prisotnim, ostarelim gostom zavoda in starejšim poslušalcem občuten nastop. Pod taktirko učiteljice Ketty Tabaj so z božičnimi motivi obredli "pol sveta". Seveda niso manjkale naše lepe blagovne božične melodije. Otroškemu nastopu je prisostvoval tudi starosta goriških duhovnikov, 92-letni msgr. Franc Močnik. V prvi vrsti pa je ganjeno poslušala voščilo in pesem za svoj stoti rojstni dan ga. Štefanija Šuligoj; šolarji so ji podarili cvetje in izdelek iz gline, ki so ga sami izoblikovali. Mali koncert se je sklenil z najlepšimi željami za bližnje praznike. Šolarjem in učiteljicam je v imenu poslušalcev zahvalil prof. Martin Kranner.

Učenci OŠ F. Erjavec iz Štandreža pa so v petek, 17. t.m., v jutranjih urah koledovali po domačih ulicah. S pesmijo in z recitacijami ter s prsničnimi voščili so obiskali okrog 40 najstarejših vaščanov in jim poleg trenutka otroške spontanosti podarili sladki "panettone", rdeč božični cvet in voščilnico, ki so jo sami narisali. Lepo staro navado koledovanja je finančno podprl rajonski svet Štandrež, ki je pobudo vključil v Praznik miru in prijateljstva. Osrednji del le-tega - pri njem so sodelovali OŠ F. Erjavec, vrtec iz Štandreža, OŠ I. Rob iz Vrtojbe, OŠ G. Ferretti iz Rojc, PD Štandrež, KD O. Župančič, župnija sv. Andreja, športna društva idr. - je potekal 19. t.m. popoldne v župnijski cerkvi. Pred oltarjem so se razvrstili šolarji pod vodstvom Ketty Tabaj; s slovenskimi in tuji mi božičnimi skladbicami so pričarali skrivnostno božično

vzdušje. Pesem se je prepletala s pripovedovanjem o starih božičnih navadah, ki segajo v staroslovanske čase, in s hudomušno recitacijo o značilnostih dvanajstih mesecev. Za štandreškimi učenci je nastopila OŠ Ivan Rob iz Vrtoj-

be. Predbožično urico je sklenil domači zbor Štandrež z izvedbo adventne pesmi in nekaj božičnih skladb. Številnim poslušalcem je namenil voščilo predsednik rajonskega sveta Štandrež Marjan Breščak.

IK

PREDSTAVITEV KNJIGE SLOVENSKI SVETNIKI

SVETNIŠKI ZGLEDI

FOTO: BUMBACA

Galerija Ars je poskrbela, da je zadnja knjiga goriškega raziskovalca stare slovenske zgodovine Jožka Šavlija *Slovenski svetniki* doživela svoj goriški uradni vstop v javnost. Na lepo obiskanem večeru v Katoliški knjigarni 10. t.m. je knjigo s prodornimi mislimi predstavila prof. Mirjam Bratina Pahor ter avtorju postavila vrsto premišljenih vpra-

šanj. Skozi odgovore je Jožko Šavli sam spregovoril o pomembnih in vplivnih, ponavadi prezrtih svetih in blaženih, močno živih v slovenski pobožnosti. Ob prelistavanju knjige se bo bralec zavedel, da je to izvirna in mestoma izredno zanimiva vodnica po naši vse prej kot obelodanjeni preteklosti.

BOŽIČNI KONCERT V RONKAH

V soboto, 18. t.m., je bil v nabito polni cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah božični koncert, ki ga je organiziral zbor Vox Julia iz Ronk. Koncert sta sooblikovala zbor Vox Julia iz Ronk in MePZ Hrast iz Dberdoba. Pod vodstvom Denise Marcuzzi je prvi zapel znamenito Ramirezovo mašo *Missa Criola*. MePZ Hrast pa je pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča imel enourni koncert. V prvem delu so pevci iz Dberdoba peli skladbe iz romantične polifonije svetovnih avtorjev tega stoletja, drugi del koncerta pa so prepevali božične pesmi iz slovenske in svetovne zakladnice. Zbrane je nagovoril msgr. Virgulin v slovenskem in italijanskem jeziku, Hilarij Lavrenčič pa se je zahvalil zboru Vox Julia prav tako v obeh jezikih.

OBISK PRI NADŠKOFOU DR. FRANCU RODETU

Delagacija Zadruga Goriške Mohorjeve, Kulturnega centra Lojze Bratuž in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice je v predbožičnem času obiskala ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta in se z njim zadržala v prijetnem in plodnem razgovoru. Msgr. Rodetu so zastopniki naših organizacij zaželeli vesele božične praznike in srečno Novo leto ter mu tudi predstavili dejavnosti in življenje Slovencev na Goriškem. Nadškofu so poklonili tudi knjižni dar GMD za leto 2000.

Gostilna «FRANC» Pri Francetu

Pristna domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

GOSTILNA KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

GOSTILNA PAOLA

Sonja Ščukovt

želi vesele božične in
novoletne praznike!

ŠTANDREŽ - Ul. Monte Sabotino 20, tel. 0481 523134

RESTAVRACIJA NANUT

Zaprto ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. 0481 21168

PHOTO LABORATORIO

PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Sclauzero
34170 Gorica • Ul. Locchi 2
Tel. 0481 535165

PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES

ELIA ČUK s.n.c.

Cefarin R. & Saksida A.

GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

Vesel Božič in srečno
novo leto želi

TRGOVINA

Meri Kosič

Velika izbira torbic,
dežnikov in raznovrstnih
kvalitetnih izdelkov

GORICA - Raštel 23, tel. 0481 33790

GOSTILNA

»Pri Mirotu« (Da Miro)

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 0481 882017

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

pri Pavlinu

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 0481 82117

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

V središču Gorice
nasproti Katoliške knjigarne

URARNA IN ZLATARNA

Lo Scigno

Vam nudi vse po najugodnejših cenah.
Na izbiro so Vam ure znamk

z dvoletno
garancijo

CADET

CASIO

RW

CITIZEN

RAYMOND WEIL
GENEVE

SEIKO

Neposredno po tovarniških cenah zlati in
srebrni izdelki znamenitih vičentinskih delavnic,
lasten laboratorij in tudi takojšnje graviranje

GORICA - ul. Arcivescovado 3 in 7, tel. 0481 534633

DEVIN-NABREŽINA (prodajalna in laboratorij) - SESLJAN
45/E, tel. 040 2907016, fax 040 2908057

TRŽIČ (prodajalna) - Trg Cavour 7, tel. in fax 0481 411289

NARDIN VOJKO

ZASTOPNIK

FORST

ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 324, tel. 0481 21065, fax 0481 522410

SERGIO ROVIS

TEL/FAX 0481 531812
TRAVNIK 10, GORICA

IZDELKI IZ KOVANEGA
ŽELEZA IN ALUMINIJA

Tabaj F.lli s.n.c.

Miloš in Raimondo Tabaj

GORICA, ul. Gregorčič 24,
tel. 0481 21514, fax 0481 21987

Maxi DESPAR

MARKET S. ANDREA

VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM
BOŽIČNEGA VESELJA POLNE PRAZNIKE

ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 184

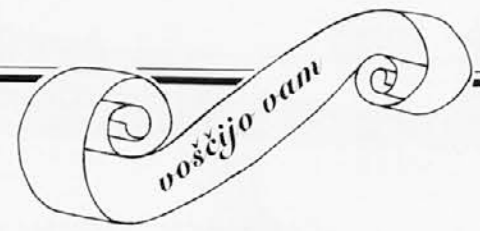
Maxi DESPAR

Trattoria Gostilna
1870 - 1990
Devetak
di Develak Agostino & C. s.n.c.

Zaprto v ponedeljek in torek

Želimo Vam
vesel Božič in
srečno 2000!

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 0481 882005

NA DOMAČIJI ANTONA PODVERŠIČA

DOMAČE JASLICE VABIJO NA OGLED

FOTO BUMBACA

Že tretje leto krasijo nekdanjo pivnico nekoč znane o-smice pri Podveršičevih - ul. degli Scogli 53 - velike domače jasllice, ki jih je gospodar Anton z nežno ljubeznijo začel postavljati že v novembrskih večerih, dokončal pa jih je v začetku decembra. Letos so še večje od prejšnjih in tudi tokrat se v njih zrcali podoba Števerjana iz davnih dni. Na obširnem prostoru med temno zelenim mahovjem se izpod strme skale, obrasle z bršljanom, vije in žubori potok, ki poganja žago in se zliiva v jezerce. Pozvanje zvoncek v razsvetljeni cerkvi vabi vernike k polnočnici; nekoliko stran, visoko na griču, pa se dviga grad kot spomin na nekdanjo "gospodo" sončnih Brd. Poleg štalice, v kateri je našla zavetje Sv. Družina, so še druga nadrobno izdelana poslopja: domačija, kova-

čija s pravim kovaškim mehonom. Čisto nov pa je mlin s stopničkami, vrečami in velikim mlinskim kolesom, na katerega pada slap rečice; mlin je prav tak, kot se ga iz mladosti spominja gospodar Anton, in je stal v Grojni. Med mahovnatimi tlemi nas preseneti vzorno speljan vinograd z natančno obrezanimi trtami. V tem izrezu božične idile so seveda tudi pastirji s čredami, kovači, domače živali itd. Najbolj zanimivi so kipci, ki jih je gospodar Podveršič "izluščil" iz trtnih ali drevesnih korenin. Tudi letos je poleg tradicionalnih jaslic postavil v "culjo" očarljive lesene podobe, ki jim je že narava sama podarila obliko ljudi, živali... in jih je občutljivo oko domačega umetnika zasledilo v brajdi, ob potoku...

UMRL DR. PETER KOMAC
V Gorici je v noči med 20. in 21. decembrom po težki bolezni umrl psiholog dr. Peter Komac, sin znanega kulturnega delavca Maksa Komaca in Jadrije Taljat. Pokojnik se je po opravljenih maturi na slovenskem liceju v Gorici odločil za študij psihologije na univerzi v Padovi. Deloval je potem v glavnem kot psiholog na raznih šolah in v psihiatrični družbi gorške bolnišnice. Zapušča ženo Emanuela Salvemini in dve hčerki. Njegova sestra prof. Lučka Komac Bastiani pa je vrsto let poučevala na slovenskih višjih srednjih šolah v Gorici. Vsem svojcem izrekamo ob težki izgubi globoko sožalje.

Res škoda, da ne krasijo te lepe jasllice kakšne cerkve, kjer bi si jih lahko ogledalo več ljudi, vendar je moral gospodar Anton odkloniti "povabilo" v cerkev predvsem iz tehničnih ovir; pod jasllicami je namreč skrit zapleten mehanizem, ki zahteva precej dela in veliko večernega prostega časa. Gospod Anton in njegova zgovorna žena Marica vsekakor prijazno vabita, da se znani in neznanzi sprehajalci po Solkanskem polju ogledajo jasllice. Kdor bo sprejel povabilo, bo mimogrede lahko občudoval tudi imenitne dele pohištva in krožnike z intarzijami oz. pravimi "lesenimi mozaiki", izdelanimi iz različnih vrst lesa; rezljanju se gospodar Anton posveča kot obrtni umetniksamouk že šesto leto.

IK

RESTAVRACIJA

Vogrič

Vošči svojim obiskovalcem
v zamejstvu in matični
domovini vesel Božič in
srečno Novo leto 2000

ŠTEVERJAN
Klanec 23
tel. 0481 884095

Zaprto ob torkih
in sredah

GOSTILNA

FRANC PODVERŠIČ

GORICA, ul. Brigata Pavia 61,
tel. 0481 530518

Roman bar

Roman Cotič

vošči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travnik, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

Gradbeno podjetje

Hlede Alojz Doan

ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. 0481 884015

MEHANIČNI PRIBOR

DANIELA PUIA

GORICA - Ul. Terza armata 183/b
Tel. in fax 0481 520250

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481 531941

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA

Iz srca vam želimo, naj bosta vam
in najdražjim prijazen Božič ter
srečno in naklonjeno Novo leto 2000

GOSERVIS d.o.o.-s.r.l.

GORICA - Ul. Roma 20, tel. 0481 537386-537020 - fax 0481 536667

OBVESTILA

MAŠE NA sv. večer: pri sv. Ivana božičnica ob 23.30, maša ob 24. uri; v Zavodu sv. Družine ob 22. uri; v Števerjanu ob 24. uri; na Jazbinah ob 21. uri; v Štandrežu ob 24. uri; v Sovodnjah ob 24. uri; v Doberdolu ob 24. uri; v Jamljah ob 24. uri; v Dolu ob 20. uri; za vernike iz Rupe, s Peči, iz Gabrij, z Vrha sv. Mihaela v Gabrijah ob 24. uri; v Podgori ob 24. uri; v Pevmi ob 24. uri; v Štavrnu ob 22.30 uri.

NA SVETI večer bo na Radiu Trst A po večernih poročilih božični program, med katerim bodo predvajali tudi uro trajajočo oddajo zaokrožene božične misli vseh otrok iz 5. razreda OŠ Josip Abram iz Pevme.

ZUPNIJA ŠTANDREŽ vabi zadnji dan leta ob 23. uri k zahvalni maši in ob 24. k družabnosti.

ACM GORICA vabi k maši za cerkveno edinstvo v ponedeljek, 3. januarja 2000, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

V GALERIJ Kulturnega doma v Gorici razstavlja Bogdan Soban. Razstava bo odprta do 7. januarja 2000.

DAROVJ

ZA NOVI GLAS: prof. Jože Velikonja, ZDA 952.500; N.N. 200.000 lir.

ZA SLOVENSKO Karitas: namesto cvetja na grob pok. Alberta Korena daruje družina Karara, Števerjan 150.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: namesto cvetja na grob pok. Alberta Korena daruje sestrična Elza 100.000 lir.

V SPOMIN na pok. Alberta Korena darujejo druž. Giorgio Badi, druž. Bogdan Ciglič, druž. Julijan Čaudek, druž. Marko Čaudek, druž. Danijel Devetak, druž. Igor Devetak, druž. Walter Klainscek, druž. Agostino Manzato, druž. Matjaž Terčič, Ivo Cotič, Erika Černic, Peter Černic, Massimiliano Glessi, Carmen Jimenez Astorga, Silvan Škorjanc, Katja Tommasi, Stefan Tommasi za cerkev sv. Ivana skupno 540.000 lir.

ZA SLOVENSKE misijonarje: M.B. Kosič 250.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje na Madagaskarju: N.N. 2.000.000 lir.

ZA MISIJONARJA Danila Lisjaka: M.B. Kosič 300.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: Srečo Pavletič 50.000; N.N. z Vrha 100.000; N.N. z Vrha 50.000 lir.

ZA ZAVOD za invalidno mladino - Vipava: N.N. 300.000 lir.

ZA MePZ Rupa-Peč: N.N. 200.000 lir.

ZA CERKEV v Dolu: v zahvalo blaženemu patru Piju daruje P. 50.000; Alda Visintin 100.000; N.N. 80.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: N.N. 50.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: A.F. za cvetje v cerkvi 7.000; druž. Ferfolja v spomin na očeta Franca 200.000; M.M. za cvetje v cerkvi 5.000; Susanna Ožbot 100.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu: Čotovi za cvetje v cerkvi 50.000; N.N. 100.000; Zora Laurenti za cvetje 25.000 in za cerkev 60.000 lir.

SOŽALJE

Ob prerani izgubi vrstnika ALBERTA izreka občuteno sožalje ženi Marinki, otrokom in ostalim sorodnikom letnik '41.

S prizadetod družino KOREN ob težki izgubi iskreno sočustvujejo učenci, osebje in vodstvo SCGV Emil Komel.

VOŠČILO

ŽPS Rupa-Peč in Gabrje-Vrh želita faranom in vsem rojakom globoko doživeto 2000-letnico učlovečenja našega Boga ter vso srečo v novem, sv. letu!

Ob lepem življenjskem jubileju iskreno čestita dragocenemu sodelavcu, šolniku in javnemu delavcu
PROF. ALBINU SIRKU
SLOVENSKA SKUPNOST.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV GORICA

*Božični
koncert*

BLAGOSLOV z zahvalno pesmijo,
BOŽIČNI NAGOVOR: Alojz Rebula
SODELUJEJO: MePZ Rupa-Peč, Pevska skupina Musicum,
MePZ Podgora, MoPZ Mirko Filej, MePZ Lojze Bratuž

Stolna cerkev, 26. decembra 1999, ob 15. uri.

POKRAJINSKI
ODBORNIK VALENTINI
V KULTURNEM
CENTRU BRATUŽ

Pokrajinski odbornik za kulturo Giulio Valentini je 15. decembra obiskal Kulturni center Lojze Bratuž in se sestel s predstavniki nekaterih organizacij, ki tam delujejo. Ravnatelj Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel dr. Silvan Kerševan je predstavil delo in vlogo glasbene šole, predsednica Kulturnega centra prof. Franka Žgavec pa mu je orisala delovanje in programe za tekočo kulturno sezono. Predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete dr. Damjan Paulin je novega pokrajinskega odbornika seznanil z dejavnostjo Zveze in včlanjenih društev.

Z nekajtedensko zamudo zaradi pomanjkanja prostora objavljamo verzve Tomaža Vetrha ob prvi obletnici smrti matere Angele Vetrh. (Ured.)

LETO DNI

Leto dni je minilo,
draga mati,
odkar si nas zapustila
in odšla v večnost.
Vedno v nas živiš,
tvoj nežni nasmeh,
tvoja čista beseda
in tiha molitev
so nam zgled
in dajejo nam pomoč,
saj z nebes nas gledaš
in deliš nam blagoslov,
da lažja bo pot naprej.

OKROGLI MIZI O PRIHODNOSTI BALKANA

Že skoraj deset let smo v kleščah Balkana, ki s stopnjujočo se nestrpnostjo in sovraštvom, množičnimi pokoli, etničnim čiščenjem in tragedijo beguncev pogojujejo izbire svetovne politike in gospodarstva, nalagajo dodatne naloge humanitarnim organizacijam in vzbujajo ogorčenje javnega mnenja.

Ob vstopu v novo tisočletje se odpirajo nova vprašanja, ki gredo od prihodnosti Zvezne Jugoslavije pa do morbitne osamosvojitve Črne gore in usode Miloševića.

V želji, da bi vsaj delno odgovorili na ta vprašanja, je slovensko uredništvo v sodelovanju s programsko strukturo tržaškega sedeža RAI pripravilo dvoje televizijskih okroglih miz, ki si ju bo moč ogledati po TV Dnevniku okrog 20.50 v nedeljo, 26., in v četrtek, 30. decembra.

Na Štefanovo bodo o prihodnosti Zvezne Jugoslavije razpravljali: beograjski univerzitetni profesor in član *Strategic marketing and media research institute* Srdjan Bogosavljević, kosovski časnikar, pisatelj in filozof Škeljzen Maligi, časnikar ljubljanskega tednika Mladina Igor Mekina, dolgoletni poročevalec z Balkana televizijskega dnevnika RAI-1 Fulvio Molinari in posebni do-

pisnik milanskega dnevnika *Corriere della sera* Renzo Cianfanelli. Slišali pa bomo tudi intervjuje s Tatjano Lenard, ki odgovarja za zunanjo politiko pri Jugoslovanski združeni levici, Ivico Dačićem, glasnikom srbške vladajoče stranke, Dragoslavom Avramovićem, predlaganim mandatarjem opozicije za sestavo nove vlade in Nebojšo Čovićem, voditeljem zmerno usmerjene opozicijske koalicije.

V četrtek, 30. decembra, bo v središču razgovora Črna gora. Pri okrogli mizi bosta sodelovala poleg prof. Srdjana Bogosavljevića, časnikarjev Igorja Mekine, Renza Cianfanelli in Škeljzena Maligija črnogorski diplomat Ljubiša Perović in profesor ekonomskih ved Anton Žbutega, ki od leta 1991 živi v Rimu. Pogovor za okroglo mizo bodo popestrili intervjuji s črnogorskim predsednikom Miletom Djukanovićem, Rankom Krivokapićem, ki je sodeloval pri izdelavi črnogorske platforme, predsednikom črnogorske opozicije Predragom Bulatovićem in Miodragom Vukovićem.

Voditelj obeh okroglih miz je glavni urednik Saša Rudolf, za režijo pa je poskrbela Katerina Citter.

DEVETICA, KAKOR NEKOČ

ERIKA JAZBAR

Leška župnija in domače slovensko društvo Rečan sta tudi letos združila moči in priredila v devetih zaselkih grmiške občine priljubljeno predbožično navado z imenom Devetica božična, ki so jo nekoč spoštovali v vseh vaseh Nadiških dolin. Danes jo sicer prirejajo tudi v drugih krajih Nadiških dolin, večinoma pa ne sledijo dosledno originalnemu poteku stare navade, ki pozna točno določene molitve, pesmi in uporabo slovenskega beneškega dialekta.

Z Devetico se verni vaščani spominjajo devetdnevnega potovanja Marije in Jožefa od Nazareta do Betlehema, ko je sveta družina zamaž iskala prenočišče; vaščani se zato devet večerov pred božično vigilijo zberejo in nosijo v procesiji podobo svete družine do izbrane hiše. Hišna gospodinja jih sprejme z molitvijo

in pesmijo, vaščani ji zaupajo svete podobe, ki "prenočijo" v najlepšem delu njene hiše, na oltarčku. Vaščani se pomudijo v hiši in s starimi pesmi, rožnim vencem in molitvami preživijo večer v pravem božičnem vzdušju. Obred s procesijo se nato ponavlja večer za večerom do vigilije v devetih vaških hišah.

Leška Devetica je stekla 15. in se zaključila 23. decembra. S sodelovanjem zbora Rečan in domačinov so v devetih zaselkih grmiške občine (Hlodič, Grmek, Zverinac, Podlak, Platac, Selce, Peterne, Topolove in Bardo) ponovili prisrčno družinsko liturgijo, ki jo bogatita slovenska beseda in pesem.

Devetica božična predstavlja danes tudi priložnost, da se vaščani srečajo in pomudijo nekaj časa, se pomenijo in s starejšimi obujajo spomine na ljudsko tradicijo.

DOBRI SOSEDJE

Na Stari Gori pri Čedadu so se prejšnjo soboto dopoldne srečali predstavniki krajevnih uprav obmejne prostora in na svečanosti podpisali pismo o nameri za čezmejno sodelovanje, ki so ga uskladile krajevne uprave ob slovensko-italijanski meji.

K združenju, ki se prepoznava pod spodbudnim geslom *Najboljši sosedi (I migliori vicini)* so pristopile občine Čedad, Dreka, Grmek, Prapotno, Podbonesec, Sovodnje, Srednje, Podutana, Špeter in Tavorjana, Gorska skupnost Nadiških dolin in videmska pokrajina, iz Goriške sodelujeta Briška gorska skupnost in občina Dolenje, medtem ko predstavljajo Slovenijo občine Bovec, Tolmin, Kanal, Kobarid in Brda. Gre za prvi korak oz. prehodno stopnjo do nastanka Evroregije, o kateri se že dalj časa razpravlja, ki se na tej stopnji uresničuje v obliki družbene in gospodarske povezavnosti med omenjenimi upravami. Podpisniki pisma o nameri so soglašali za kandidaturu na razpisih o sofinanciranju načrtov iz evropskih razvojnih skladov, namenjenih čezmejnemu sodelovanju, ki se prepleta v turizmu, ohranjanju kulturnega in naravnega bogastva, v gospodarskih projektih ter zblizevanju med subjekti na teritoriju, ki je doživelo v tem stoletju težko zgodovino. Izbira Stare Gore zato ni bila slučajna, saj nudi krassen razgled na prizadeto območje ob dejstvu, da je že od nekdaj pomenila točko, na kateri so se srečevali in se srečujejo verniki različnih narodnosti.

EJ

KOROŠKA

KULTURNI PRIREDITVI

Celovška Krščanska kulturna zveza, ki vsako leto za Marijin praznik 8. decembra pripravi za slovensko govorečo občinstvo na Koroškem posebno poslastico - kulturno prireditve v mestnem gledališču, je za letošnje preselečenje izbrala Slovensko stalno gledališče iz Trsta. Devet izvrstnih igralcev je številne gledalce navdušilo z Millerjevo igro *Vsi moji sinovi* pod režijo Zvoneta Šedlbauerja.

Dan kasneje je bila posebna slovesnost v prostorih Slomškovega doma Mohorjeve sredi Celovca, kjer je od letošnjega začetka pouka dijaki doma. Krški škof dr. Egon Kapellari je bo ob navzočnosti številnih vernikov, dijakov, njihovih staršev in raznih predstavnikov krajevnih organizacij namreč blagoslovil to dragoceno ustanovo, ki nadomešča odslej zaprti Modestov dom. Le-ta zaradi vsakoletne izgube ni mogel več delovati. Čeprav v Domu lahko biva le 32 dijakov, je njegovo delovanje izredno pomembno. To so jasno poudarili tudi številni govorniki. Sicer pa se je slovesnost pričela z mašo v kapeli (somaševali so domači župnik g. Kutin, rektor tinjskega Doma in predsednik Mohorjeve g. Kopeinig in ravnatelj Slomškovega doma diakon Kelich), pri kateri je sodeloval tudi mešani pevski zbor Gallus iz Celovca. Sledila je kulturna prireditev v dvorani, na kateri je spodbudne besede izrekel tudi direktor dr. Koren. Pri prireditvi so sodelovali otroci dvojezične ljudske šole in dijaki Doma. Po blagoslovitvi so se ljudje še pomudili pri družabnosti.

RB

POTI IN STRANPOTI ČEZMEJNEGA SODELOVANJA V ISTRJI

MILAN GREGORIČ

Pred kratkim se je obmejni lokalni tisk (zlasti *Il Piccolo*) na široko razpisal, kako je bil na sestanku v Bujah (18. 11. 1999), ob prisotnosti podpredsednice Istrske županije Loredane Bogliun Debeljuh, podpredsednika deželne vlade F-Jk Paolo Ciani, predsednice tržaškega pokrajinskega sveta Marucci Vascon, izolske županje Brede Pečan idr. postavljen temeljni kamen bodoče istrske čezmejnne regije. Glede na to, da nam zadnja leta sosede spet in spet prihajajo ustanovljati neko svojo čezmejno regijo v Slovensko Istro, kjer je stranka s takšnim programom (Istrski demokraski zbor) prejela podporo vsega 3% prebivalstva, sem se odločil, da idejo čezmejnne regije oz. naše vpetosti v širši prostor spet resneje in podrobneje razčlenim in problematiziram.

Prvič. Istra, sama po sebi, gospodarsko nikoli ni bila in verjetno tudi ne bo sklenjena celota, kar je eden pomembnih pogojev za oblikovanje regionalnih enot. Njen severozahodni del je namreč vedno gravitiral k Trstu, vzhodni k Reki in južni k Pulju. S postopno odpravo meja se to naravno stanje spet uveljavlja. Zato je treba pričakovati krepitve vloge teh naravnih gravitacijskih središč, zlasti Trsta kot najmočnejšega. Zato bi bila istrska regija, odrezana od njih, umeten konstrukt oz. neke vrste torzo. Sporen je tudi sam vložek s teritorialnega vidika, saj je italijanski delež v tej tvorbi (Milje, Dolina) povsem simboličen ali kar smešen, pa še tega je Claudio Grizon, član tržaškega pokrajinskega in miljskega občinskega sveta (*Piccolo*, 23. 11. 1999) postavil pod vprašaj in nam tako med vrsticami dal vedeti, da bi se morala čezmejnna regija, ki bi jo soupravljala tudi Italija, ustanoviti predvsem na hrvaškem in slovenskem ozemlju. Glede velikosti istrske regije je celo sam nekdanji predsednik F-Jk Eugenio Ambrosi na seminarju o obmejnem sodelovanju v Brtonigli (1995) dejal, da se mu zdi v prihodnosti mnogo bolj verjetna širša enota čezmejnne sodelovanja, ki bi vključevala tudi Trst in Reko, kar pa bi bilo po njegovem mnenju uresničljivo kvečjemu v daljni prihodnosti. In ne nazadnje skriti načrtovalci istrske čezmejnne regije vključujejo v njen sklop tudi del območja reške županije (Cres in Lošinj), o čemer lahko odloča le slednja. Da ne omenjam neprijetnih asociacij, da se s tem projektom v drugačnem času in na drugačen način spet zaokrožajo in obnavljajo nekdanje rapalske meje, ki so prebivalcem na tem prostoru povzročile ogromno gorje.

Drugič. Čezmejnne regije v Evropi so nastajale po dolgotrajnem obdobju vzornega sodelovanja med obmejnimi skupnostmi in sosednimi državami, in to vedno pod pokroviteljstvom prizadetih držav, brez skrivalnic in nikoli proti kateri izmed njih. Mimo dejstva, da Slovenija še ni vzpostavila svojih regionalnih struktur za čezmejno sodelovanje, je treba v

našem primeru tudi upoštevati, da ima slehernna država svoja razvojna obdobja, ki se začnejo z njenim utrjevanjem in šele potem nadaljujejo z drobljenjem ter upoštevanjem različnosti. Teh stopenj ni mogoče preskakovati, še zlasti ne v pogojih, ko se glavna energija neke države izčrpa v razreševanju temeljnih vprašanj preživetja. Poleg tega so tri sosedne države v sedanjih pogojih politično in družbeno-gospodarsko še zelo inkompatibilne, z mnogimi nerešenimi medsebojnimi problemi. Pri tem ne gre prezereti zlasti pritiskov, ki si jih velika in močna država dovoljuje do majhnih in slabotnih sosed, kar gotovo ne vzpodbuja, ampak prej preprečuje čezmejno sodelovanje. In končno je odprto veliko vprašanje, koliko so obmejne skupnosti, zlasti na slovensko-italijanski meji, že zrele in pripravljene za proces čezmejnne sodelovanja. V bistvu se na oni strani meje soočamo s silami, ki po eni strani še vedno spodkopavajo Osimske sporazume ter niso sposobne niti še normalnega elementarnega dialoga z nami, po drugi strani pa vpada v naš svet in nam mahajo z zastavo evroregije. Zato bi se morali najprej lotiti odstranjevanja ovir, ob katerih bi se razbila, ne pa ustvarila vsakršna regija in ne samo naša. Prof. dr. Zdravko Mlinar je v svojem strokovnem prispevku za konferenco o regionalnem sodelovanju v Mariboru (1995) resno opozoril, da npr. ni mogoče pričakovati razvoja čezmejnne sodelovanja "tam in tedaj, ko prihaja do neparitetnih vlog sodelujočih, saj se slabotnejši partner poizkuša umakniti ali vsaj omejiti stike, ko se znajde v podrejeni vlogi, razen, seveda, če ne pristane na podreditve". Za neparitetnost vlog je npr. izrazito poudarjena "že pri sami uporabi jezika, kjer vsaj danes ni pravnobnih znakov za enakopraven pristop." Da ne govorimo o razlikah v velikosti in gospodarski moči držav, ki so tolikšne, da bo "skrajno težko doseči čezmejno sodelovanje na podlagi paritetnih vlog sodelujočih partnerjev." Zato se prof. Mlinar ne zdi realno, da bi lahko v času "dolgoročnih procesov teritorialne dehierarhizacije in postopnega presejanja, v preteklosti prevladujoče politike moči v mednarodnih odnosih napredovali v smeri Istra regija v Evropi regij na takšnih preživelih predpostavkah". Tudi predsednik F-Jk Ambrosi je v svojem sklepnem razmišljanju odsvetoval trošenje velikih energij za še neuresničljive projekte ter priporočal, da bi morali trenutno delati predvsem na konkretnih programih sodelovanja, ki jih že ponujajo veliki sistemi, kot so Phare, Interreg idr. Upravičena pričakovanja po odpravi težav, s katerimi se je Istra srečala z vzpostavitvijo novih meja, pa bodo po njegovem mnenju lahko najprej uresničena v združenju Evropi. Zato naj bi bila v tem trenutku "najbolj pomembna čimprej šnja pridruženje Slovenije in Hrvaške Evropski zvezi".

Naj Kristusovo rojstvo ob pomoči slovenske Cerkve in ljudi dobre volje z novim letom 2000 prinese vsem Slovincem doma in po svetu dokončno spravo in zaslužen blagostanje. Naj duhovne, moralne in narodne vrednote ponovno zaživijo v srcih slovenskega naroda.

To so moje želje in vohčila vsem rojakom - Slovincem!

VINKO LEVSTIK - Gorica

PALACE HOTEL IN EURO RESTAVRACIJA V GORICI

Palace hotel je v samem središču mesta, približno 1 km od državne meje. Ponaša se z odlično in moderno prenovljeno Euro Restavracijo s 100 pogrnjki; s samopostrežnim zajtrkom, dnevnim barom, "taverno" z 80 pogrnjki, konferenčno dvorano "Cavalieri del Turismo" za 100 oseb in manjšo tv dvorano "Krgan" za 30-40 oseb.

Moderno opremljen, 75 sob ali ca. 150 ležišč. V sobah so kopalnica, sušilec za lase, mini bar, telefon, radijski in televizijski sprejemnik. Zavarovan parkirni prostor.

PALACE
Hotel

EURO
Ristorante

PALACE HOTEL & EURO RESTAVRACIJA

Korzo Italia 63 - 34170 GORICA, tel. 0481 82166, fax 0481 31658

PREKLIC IZVOZA MESA?

Vsi, ki se v Sloveniji ukvarjajo z živinorejo in s pripravljanjem mesa za prodajo v druge države, so z zanimanjem spremljali obisk in preglede, ki jih je veterinarska inšpekcija EU v dneh od 13. do 17. t.m. opravljala v Ljubljani, Novi Gorici in v Šepuljah na Krasu. Trije strokovnjaki so najprej preučili spremembe v veterinarski zakonodaji, ki so bile sprejete zato, da bi zagotovili kakovost mesa in mesnih izdelkov in učinkovite sanitarne ukrepe v klavnicah oz. mesnopredelovalnih obratih. Njihov pregled je bil zelo natančen. Inšpektorji EU so npr. v Mesni industriji Primorske v Kromberku pri Novi Gorici pregledovali kar 12 ur. Pod drobnogledom so se znašle najmanjše podrobnosti, tudi o zdravju, plačah in izobrazbi zaposlenih. Z ogledom so bili evropski inšpektorji zadovoljni. Dober vtis so dobili tudi v Šepuljah, kjer ima sezansko podjetje Kras pršutarno. Kaže, da bodo inšpektorji stalnemu veterinarskemu odboru EU predlagali, naj prekliče bojkot izvoza rdečega mesa v države članice EU, ki je bil napovedan za 1. februar leta 2000.

M.

"NEUSTAVNA" OBČINA

DINO PUCER JE NOVI KOPRSKI ŽUPAN

Za novega župana Mestne občine Koper je bil v drugem krogu volitev (balotaži) v nedeljo izvoljen Dino Pucer, kandidat ZLSD. Zanj je glasovalo 6.612 volilcev oz. 56,30 odstotka tistih, ki so se udeležili volitev. Njegov protikandidat iz LDS Vojko Petrič pa je prejel 5.133 oz. 43,70 odstotka glasov. Volilna udeležba je bila tudi v drugem krogu volitev nizka ter je znašala 32,33 odstotka upravičencev, ki so vpisani v volilne sezname. Novoizvoljeni mestni svet mestne občine Koper se bo na prvo zasedanje sešel v četrtek, 23. decembra, ko bo imenoval tudi dva ali več podžupanov. Za zdaj še ni jasno, koliko časa bo trajal mandat novega župana in mestnih svetnikov. Ustavno sodišče namreč vztraja pri svoji odločbi, da je mestna občina Koper prevelika in zato neustavna. Po mnenju pristojnega ministrstva ter posameznih političnih strank bi morali sedanjo občino razdeliti na tri, štiri ali celo več novih občin.

M.

PRIVOLITEV RUSJANOVH SORODNIKOV
IZ GORICE IN ARGENTINE

EDVARD NAJ POČIVA V DOMAČI ZEMLJI

Svetovalka mestne občine Nova Gorica Darinka Kozinc iz SDS se je na nedavnem zasedanju mestnega sveta spomnila prvega slovenskega pilota Edvarda Rusjana, ki je bil doma iz Gorice. Dejala je, da obletnice njegovega rojstva in smrti častimo na razne načine. "Vem, da je pokopan v Beogradu, kjer se je med opravljanjem poizkusnega leta z letalom smrtno ponesrečil,

nisem pa še zasledila, da bi se o njegovem grobu govorilo. Zanima me, ali je njegov grob oskrbovan in ali bi bilo mogoče, da bi Srbijo zaprosili za vrnitev posmrtnih ostankov tega pomembnega moža na področju letalskih konstrukcij v domači kraj." Na pobudo svetovalke Darinke Kozinc se je odzvala Grazia Rusjan iz Gorice, nečakinja slavnega pionirja. Napisala je,

da se sama in njeni sorodniki popolnoma strinjajo s tem predlogom, "saj nas združuje ista misel; Edvard bi se končno vrnil v kraj, kjer je živel." "Posvetovala sem se - je še napisal - tudi s svojimi sorodniki, ki živijo v Argentini. Uspeh tega projekta bi razveselil vse nas. Tudi v prihodnje sem na razpolago za dodatna pojasnila in obenem bi vam rada čestitala in zaželela popoln uspeh pobude."

Postopek za morebitno vrnitev posmrtnih ostankov Edvarda Rusjana iz Beograda v domačo zemljo bo vodila mestna občina Nova Gorica.

M.

OBUDILI SEMANJE
DNEVE

Srednjeveško naselje Vipavski Križ je eden od biserov Vipavske doline in je bil nekoč mesto, kjer so prirajali tudi t.i. semanje dneve. Ta običaj so obnovili 19. t.m. s sejmom domače obrti na kriškem placu. Obiskovalci so si lahko ogledali staro mestno jedro, razstavo o Janezu Svetokriškem, znamenitem frančiškanskem patru, ki je velik del svojega življenja preživel v tamkajšnjem samostanu, in druge zanimivosti. Povabljeni so bili tudi na ogled fosilov, najdenih na območju Vipavskega Križa in na razstavo likovnih stvaritev domačih umetnikov.

V SOLKANU V NEDELJO
BOŽIČNI KONCERT

Krajevna skupnost v Solkanu bo v nedeljo, 26. t.m., ob 19. uri v tamkajšnji cerkvi sv. Štefana priredila tradicionalni božični koncert. Izvajali ga bodo pevci iz osnovne šole v Solkanu pod vodstvom Jožice Golob in s sodelovanjem solistke Tatjane Mihelj in trobentača Mihe Kovačiča. Nastopili bodo še Goriški oktet Vrtnica pod vodstvom Aleksandre Pertot, Godalni trio Glasbene šole Nova Gorica pod vodstvom Jurija Križniča in glasbeni umetnici na orglah Mirjam Furlan in Anica Furlan. Koncert, ki bo namenjen tudi obeležitvi Dneva samostojnosti, so omogočili razna podjetja in ustanove, Kulturni dom v Novi Gorici in župnijski urad v Solkanu.

V LETU 2000 NAJBRŽ ZAČETEK GRADNJE

OBVOZNICA MIMO SOLKANA

V Solkanu, skozi katerega gredo ceste proti Goriškim Brdom, Lokvam oz. Trnovsko banjski planoti in Tolminu oz. Posočju, že več let zahtevajo zgraditev obvoznice, ki bi promet preusmerila mimo naselja. S tem bi razbremenila predvsem cesto IX. korpusa, po kateri vsak dan pelje do 20 tisoč težkih tovornjakov s prikolicami in osebnih vozil. Trestlaji ogrožajo hiše, hrup vznemirja stanovalce, država pa zavlačuje s prispevki za gradnjo obvoznice. Krajevna skupnost je protest prebivalcev Solkana izrazila z zaporo ceste 14. t.m., ki je trajala pol u-

re. Med protestniki je bil tudi novogoriški župan Črtomir Špacapan, ki je povedal, da bo občina finančno podprla dela. Za najnost gradnje je tudi poslanec ZLSD Borut Pahor, v parlamentu pa se je zanj zavzel poslanec SDS Ivo Hvalica; med protestniki pa ni bilo ministra za pravosodje Tomaža Marušiča. Po zagotovilih, ki prihajajo iz državnega zbora, naj bi proračun za leto 2000 vendarle določal denarno kritje za začetek gradnje. Začeli bi naslednje leto, prometnica pa naj bi bila zgrajena do leta 2001.

M.

Vesel Božič in uspehov polno novo leto
2000

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA
in
**ZADRUŽNA BANKA
DOBERDOB IN SOVODNJE**

Vam želita

2000

Srečen Božič in uspešno novo leto

V različnosti je naša moč